Le
Guichet François.
SIVE
JANICVLA ET BREVIS INTRO-ductio ad Linguam Gallicam.

Πυλαίτης

Κέρυ ἀνεῳγότος ἔσι πυλαωρὸς ἄμεμπτος.

Quod libris dedicatur & in exemplum editur, terſum ac limatum, & ad legem ac regulam compoſitum eſſe oportet, quòd veniat in manus doctorum, & iudices artis habeat artifices. Quintil. lib. 12. cap. 10.

Eſcrire apres tant d'excellentes plumes n'eſt que retiſtre la toile de Penelope. Joachim du Bellay de l'Illuſtration de la langue Francoiſe. *Lib. 2. cap. 8.*

Sanford Q. 1 K

OXONIÆ,
Excudebat Ioſephus Barneſius. 1604.

Le

Guichet François,

OU

NOUVELLE ET BRIEVE INSTRUCTION

de la vraie Langue Gallicane.

BRITISH MUSEUM

OXONIÆ,

Excudebat Iosephus Barnesius. 1604.

ORNATISSIMO VIRO D. DOCTORI
BONDO Collegij Magdalenensis Dignissimo Præsidi,
Patrono & Mecenati suo longè optimo.

Vit illud seculum, Ornatissime vir, attestante Spiritu Sancto, quando *universa terra erat labij vnius*. Deus enim qui *non est author confusionis & tumultus, sed pacis* & vniratis, voluit suæ in terris familiæ quam ad sanctã vitæ societatem collegerat, vnum illud idiôma proprium esse, quod (si Iohanni Bolezæo credimus) *in cælis Angelorum & beatæ vitæ lingua est*. Effecit tamen hominum vesana ambitio, cur Deus postea ad turrim Babel linguas hominum confuderit; vt *sicut antè linguæ vnitas cohabitationem fecit* (inquit Chrysostomus) *ita nunc linguæ diversitas eos dispergeret*. In cuius rei memoriã *Heber* apud quem Hebręæ linguę puritas remansit, filio suo, ex re natâ, nomen *Peleg* imposuit quod divisionem significat, *quia in diebus eius* (ex divisione nimirum linguarũ) *divisa est terra*. Decurso tandem ad Christi vsq; tempora multorũ seculorũ spatio adimpleri cœpit, illa Esaię prophetia quâ vaticinatur futurũ aliquando, non quod Iudęi loquerentur linguâ *Asdodeâ*, sed quod *ipsæ civitates terræ Mizraim* sive Ægypti *loquerentur labio Canaã* vel Israelis, hoc est quod Gentes per Evangelij annũciationẽ in vnitatẽ fidei coalescerẽt, omnesq; idem clamarent Abba Pater. Hoc tum præstitit Deus, cũ Apostolos suos mirabili illo linguarum dono instruxit, & hanc linguarũ diversitatẽ quæ in initio *Seminariũ erat omniũ malorũ*, vt ait Lutherus, ad Ecclesię vtilitatẽ ita sanctificavit, vt propterea Apostolus Paulus non dubitârit eam

Gen. 11. 1. 1. Cor. 14. 33

In epistola ad tabulas in linguam Sacram.

In Gen. Hom. 29.

Gen. 10. 25.

Esai. 19. 18. Neh. 13. 24.

Rom. 8. 15.

In c. 11. Gẽ

1. Cor. 11. 10

Spiritui Sãcto asserere atq; inter eius dona numerare. Nõ enim (id quod aliqui perperàm existimant) Apostoli suâ tã-tùm vsi sũt linguâ vernaculâ, quæ ab Auditoribus miraculosè ita est accepta, vt singulis viderentur suâ loqui linguâ; Quomodo ferũt Mãna omnis saporis suavitatẽ in se habuisse & vniuscujusq; voluntati & palato deservisse: Constat enim eos locutos fuisse *linguâ & linguâ* vt Syrus habet, id est vt *Marcus* interpretatur *linguis novis*. Facessant igitur ij qui sicut nihil pensi habent, vt trũ bonę artes vivãt spirẽtque an animam agant; ita etiam linguarum cognitionẽ penitus aversantur. Sciant illi homines (si modò homines) se dũ ita faciunt Spiritui Sãcto inferre iniuriã. Sermonis vsũ homini datũ fuisse ad vitæ societatem tota Zenonis Porticus Philosophatur; Linguarũ etiam cognitionẽ in Ecclesiâ esse perneccssariã, pro documento esse possunt magna illa lumina, Epiphanius qui πεντάγλωττος fuisse fertur. Iohannes Reuchlinus sive Capnio qui trilinguis Phoenix à Michaele Neandro appellatur. Guilielmus Postellus quindecim linguarum gnarus, alijq; non pauci quorum *buculâ nos hodie aramus*, quorumq; laboribus vtimur fruimurq;, indigni tamen tanto beneficio censendi, si ingrati reperiamur. Ad reip. negotia quod attinet, mercatura & reciproca officiorum commutatio, sine hac cognitione exerceri non potest, testantur enim Plinius & Strabo in Dioscuriadem civitatẽ nobile Colchorũ Emporiũ πεντηκόντα ἔθνη ἑτερόγλωττα 300. nationes dissimilium linguarum convenisse; quos inter Romani centum & triginta habuerunt interpretes ad sua ibi negocia peragẽda. Nec mirũ inquit Isaacus Caula bonus, quando in vna Albania 26. fuisse legimus. Principes autem qui ad clavum reip: sedent, Regniq; Proceres & Magnates qui secũdum eos maxima capessunt munia, non leviter hac peritiâ tinctos esse decet, sed exquisitè

Eras. in Para. in 2. Act.

Sap. 16, 20. 21.

Act. 2. 4. Marc. 16. 17

Cic. de offic. li. 1.

Neand. in Ep. ad Grã. Hebraic.

Iud. 14. 18.

Plin. l. 6. c. 5 Strabo l. 11 fol. 343.

In cõment. in Strab. li. 11.

sit doctos, ne cogantur alienis oculis cernere, & alienis pedibus incedere; Hinc Mithridates, vt testantur Historię, ex 22. gentibus quibus imperitabat singulas suâ linguâ pro Concione sine interprete est allocutus. Piaculum hic esset tacere laudes *Serenissimæ Elizabethæ Reginæ nuper nostræ beatissimæ memoriæ Principis*, de qua non alio vtar testimonio, quâ quod Mercurius Gallobelgicus sive is quicunq; demum sit qui illius Historiâ ad nostra vsq; tempora deduxit & pertexuit, homo exterus & rebus nostris alioqui fortassis parùm æquus, de eâ perhibuit his verbis. *Fuit illa fœmina præter multas corporis dotes supra sexum prudens, benefica, multisq; literis expolita. Nã Græcã & Hispanicã linguam mediocriter callebat, Latinæ verò, Gallicæ et Italicæ peritiâ cũ doctissimis viris contendebat. Vno certè et eodem die tribus maximorum principum Legatis, Latinè vni, alteri Gallicè, tertio Italicè respondere audita est.* Neq; illud etiam dissimulandum est (quæ nostra rursus est felicitas) *Potentissimum Regem nostrum Iacobum*, præter Linguas Græcam et Latinam peritissimè et expeditissimè Gallicè loquì, quo in genere, lis est, supereturne ab *Augustissimâ Annâ Reginâ* necne, quæ longo vsu & iugi exercitatione hanc linguã videtur sibi reddidisse vernaculã. Proferre possem Nobilissimos vtriusq; gentis Heroas, inter quos ferè nemo non Gallicè & Italicè loquitur. Lectissimas etiam fœminas & Illustres heroinas *D. Arbelam, Comitissas Bedfordiæ & Pembrochiæ* Gentis nostræ *Cornelias & Fulvias*. Quo magis ego nunc meo erga hanc linguam amori indulgeo, cùm videam eam Principũ fieri delicias. Ad quam etiam Populares meos sedulò & libẽter hortor, nimirum vt hanc linguã sibi subsidio cõparẽt, sive peregrè cupiant animi causâ proficiscì; aut ad exteras nationes legationẽ sint obituri: seu ad huius Regni ius Municipale animum

Plin. li. 7. 24.

Tom. 4. fol. 470.

Catharinus Dulcis epist. ad Instituc. in linguam Ital.

nimũ appulerint; aut deniq; voluerint Hiſtorias cõſcriptas noſtro populari ſermone (vti nũc eſt Gallicanis vocabulis admodũ locupletatus) ſine morâ legere; illaſq; loquẽdi formulas cognitas habere, quæ ſunt in ore vulgi frequẽtes ſed parùm intellectæ. Quod ſi qui adhuc fuerint homines ſubmoroſi qui hanc aliaſq; linguas pergent faſtidire, noſtrũq; hoc inſtitutũ improbare, fugiant illi omne cũ hominibus doctis cõmerciũ, ſecedant in ſylvas & ſolitudines vbi aviũ edocti linguas, cum *Divo Franciſco* inter picas & graculos etiã & cicadas ſermones ſerant; aut cũ *Pythagora* inter *Dauniæ vrſas* & *boves Tarẽtinos* diſcant *Coiſi* bovatim loqui, Illis enim ego hanc meã nõ navo operã. Hae mea qualicunq; Synopſi volui Liberalioribus ingenijs ad linguã Gallicam munire viã; quorũ vtilitati vt inſerviam memet accomodavi, atq; in eã rem talentum me accepiſſe fateor; Talẽtũ enim accepit, inquit *Paulus Phagius*, qui donum aliquod accepit quo alijs quoquo modo vſui eſſe queat. Hoc quicquid eſt *Noctium Gallicarum*, Nomini tuo nũcupo & inſcribo *Digniſsime Præſes*, ſub cuius auſpicijs in ampliſſimo Magdalenenſi Collegio bonarũ artiũ & linguarũ ſtudia fervẽt, & ad cuius ædes multa Generoſulorũ pubes quotidie confluit, quorũ plurimũ intereſt hanc linguã addiſcere. Addo etiã voluiſſe me apud Dignitatẽ tuã ſub cuius vexillo mereo militoq;, extare rationẽ ſtudiorũ meorum, quã vt boni cõſulas obnixè rogo & efflagito. Deus Opt: Max: Dignitati tuæ omnem animi atq; corporis ſalutem & incolumitatem largiatur, Spirituſq; ſui dona & Chariſmata indies in te magis magiſq; adaugeat.

Lib. de Cõſorm. S. Frãciſ. vide Steph. Apolog. cap. 34. Iamblic. l. 1 cap. 15. Politian in lamia.

In epiſt. ad exegeſin in 4. cap. Gen.

Tua Dignitati

Deditiſsimus

I. Sanfordus.

Ad Gallicæ Linguæ Studiosum Lectorem.

VIdeo plerosq; ferè omnes qui aliquo ducũtur linguæ Gallicæ desiderio, nescio quâ legẽdi ac pronunciandi difficultate temerè apud animos suos cõfictâ, cùm eam vixdũ a limine salutârint, tanquã Gorgone obtẽtâ horrescere, resilire & pedẽ referre, Clamant monstrum hîc & portentũ apparere, secus quàm in alijs linguis fieri cõpererint: extare nimirũ in singulis penè vocibus literas aliquot scriptas, satis ad speciẽ vivas & pulchras, quoad sonũ ne mutiscentes quidẽ & planè mortuas. Certè non est hæc illorum tantùm querimonia qui ad hanc linguã hospites et inquilini confederunt; exercuit ista cogitatio viros insigniter eruditos, eosq; quos Gallia & suos & rei literariæ primarios Antesignanos & Coryphæos agnovit & indigitavit; inter quos libenter cõnumerabo *Ludovicum Meigret*, *Iacobũ Peletier*, *Ioannem Antonium Baïffium*, & *Petrum Ramum* virum ad Artes refingendas & reformãdas cælitùs destinatum. In quarũ totâ Encyclopadiâ & immenso quasi Oceano, ita est versatus, vt se non bajulum aut remigẽ, sed Delium planè natatorem, vrinatorem plusquã Indicũ liquidò ostendit: ita omnia singulari industriâ perreptavit, admirabili ingenij acumine excussit & eventilavit, exactissimoq; & emunctoiudicio tãquã ad aurificis statẽrã, ad Polycleti normam & Critolai libram expẽdit et examinavit, vt nihil fieri potuit suprà. Eadem diligentiâ vsus est in Matricibus linguis Græcâ & Latinâ castigandis, sed in sua vernaculâ emendãdâ illius egregius labor non successit. Cùm enim in literis adynamis exterendis totus occupatus, novam Orthographiam meditaretur cœpit illius conatus eximijs & præclaris quibusdã in Gallia viris nõnihil displicere; è quibus vnus, vir magni nominis Ste-

phã-

Censent quidam aut ita proferendum vt scribimus, aut ita scribendum vt proferimus quod quidam linguę Gallicę scientissimus tentat, sed vereor ne laterem lavet. Iob. Pilotus fol. 14

Lib. 3. Epist. 4. *phanus Paschasius* non dubitavit illum stylo & calamo perstringere, illiq; violatæ Antiquitatis dicam scribere. Speciosū est primâ fronte illud quod asserunt, & veritatem præ se fert, Scripturam nimirum esse sermonis Picturā & imaginē, ideoq; debere ad illā per omnia conformari. Hoc non auderem diffiteri & inficiari, nisi eam esse linguę volubilitatem animadverterim, quę breviùs & substrictiùs id enūciat, quod si manus describeret, fusiori scriptione vteretur, quod in istis loquendi formulis apparet, vt cùm dicimus Anglicè *t'is t'will* pro *it is, it will*: Gallicè *stomme* pro *c'est homme*. Italicè *stamane* pro *questa mane*. Huc accedit, quod ipsi huius Orthographiæ Architecti non rarò inter se dissentiant, Cùm enim ex varijs Gallię partibus & Provincijs oriundi, diversis inter se vtantur Dialectis, fit vt communi sermoni aliquid nonnūquam appingant, quod balbum illud suum & nativum idiōma sapiat, quodq; popularis linguæ castitatē adulteret. Contendunt iterū, otiosarum istarum literarum farraginem, exteris in pronunciatione negotium facessere & remoram injcere. Esto; cavēdum tamē est, (vt rectè monet Robertus Stephanus) ne dum illorum commoditati consulimus, manifestam injuriam linguæ afferamus; id quod fiet multifariā; primò enim deformabitur vocum Etymologia vt non possis dignoscere ex quâ tribu & familiâ sint oriundę. Nam si ex istis vocabulis *estè, fabve, fiebvre* literæ Characteristicæ S & B (sic enim appellare libet) non amoveantur, eorū Parentes facilè ex filo corporis esse conijcies istas Latinas voculas *Æstas, faba, febrè*. Secundò verborum personę non Distinguentur, nam si ex tertiâ plurali *Ilz parlent Francois* literæ supervacaneæ *N* & *T* auferantur, quod fieri necesse est, ob liquescentiam finalis Consonantis si alia subsequatur consona in initio dictionis, non distingueretur ab ista locutione *Il parle Francois*. Vbi illud tertio loco occurrit observandū, quod loco citato advertit *Paschasius*, quod numeri etiam cōfundentur, nam in istis formulis *Il parle Francois*, & *Ilz parlent Francois*, dictio *Il* vtrobiq; eodē modo sonat. Neq; hic illud dissimulandum est, quod *Accordus* asserit, nempe quod tametsi fieri illud posset, quod novatores isti volūt, non esset tamen ferendum, propterea quod in publica cōmoda immane quantum peccaretur, cum post annos centū futurū esset, vt vix quisquā sciret legere edicta Prætoriana, Regum Diploma-

Resp. Beza de pron. linguę Franc. fol. 7. Ratio. 2. Resp. In Epist ad Lector. 1. 2. 3. Bigar. cap. 2. 4.

ta

ta, aliaq; Instrumenta publica in Acta relata, & in Archivis Regni reposita & recondita. Ideoq; non immeritò aversatur istos quos è suâ (si Dijs placet) Orthoëpiâ, appellat per iocum *Noveaus écriturs*. Vidi ipse librum quendã, cui titulus est *La Tricarte*, in quo, Author profitetur se velle scribere secundum prolationem, *en plus pres qu'il sera poucible*, vt ipse loquitur; in quo legendo, vix potui interdum ariolari, quid sibi Author velit, tantũ est vbiq; ineptiarũ; *Ex vno loco discite omnes*. Pag. 24. Sic scribit. C. de Taillemont Lyonnois.

Mes qi beautè chécune pancera. Virg. AEnead. 2.

Pór totes troes m'èt vèuus sosizance. Quàm insulsa sit hæc scriptura, iudicent ij, qui in hac linguâ progressus aliquos fecerint; ne reliqua insecter; Vnũ hoc *Qi*, abusq; *Evandri* & *Nicostratæ* ætate petitũ videtur. Paschasius enim alibi observavit, fuisse olim Romę aliquos, qui vt viderẽtur alijs peritiores, scribebãt *Qie, Qeret, Qabtas*, propterea quod litera *u*. naturaliter lateat inclusa in potestate literæ *Q*; id quod eius figura videtur indicare, cùm sit cõflata ex *C* & *Q* hoc modo *Ꝙ* quam ob causam, eam Galli appellant Cu, vt interim hic taceam *Aeoridj* facetias. Non est itaq; novum & inauditũ, quod Galli secùs scribant quàm proferant, cum hoc ipsum Latinæ linguæ accidisse *Augusti* tempora satis indicant; qui vt refert *Suetonius*, eorũ opinionẽ secutus est, qui perinde scribendũ, ac loquendũ est, existimarunt; quã tamen Cæsaris sententiam, ea quæ secuta est *Neronis* ætas, susq; deq; habuit, & prorsus repudiavit; quando aliter enũciabantur ea quæ scribebãtur, vt *Quintilianus* ostendit, tantum vsus potest polletq;, *quem penes arbitrium est & ius & norma loquendi*. vt rectè *Horatius*. Regũ qui intra ditiones suas omnia possunt, hîc tamen penitus hebescit authoritas, cũ soli populo liceat sermonẽ, cuius ipse magister est ac dominus, pro arbitrio mutare ac fingere. *Chilpericus* Francorũ rex, vt author est *Gregorius Turonensis*, ad scripturæ cõpendiũ, adiecit Gallico Alphabeto duplices consonantes Græcas θ, χ, φ, ξ, ψ vt vnico tantum Charactere vterentur; missisq; per vniversas civitates literis iussit, vt sic pueri instituerentur, libriq; antiquitùs scripti, pumice politi & complanati rescriberentur, sed Populi cõsuetudo & Mos tyrãnus, hoc Principis edictum post eius mortem citò induxit, antiquavit & abolevit. Quare non dubitabo cum *Quintiliano* sic loqui; *Ego, nisi quod eius consuetudo obtinuerit, sic scribendum*

Fol. 3. In Octavi 88;

Des Recherches lib. 6: c. 58:

Lib. 1. c. 12 in Arte Poet.

P. Mart. in Technol. Fol. 8.

Li. 5. ca. 44.

Ibid,

dum quidq; iudico, quomodo sonat. Hic usus est literarum vt custodiãt vocem & velut depositum reddant legentibus. Sed cùm in hac linguâ alia inoleverit & invaluerit consuetudo, (*Consuetudinem autẽ sermonis vocabo consensum eruditorum, sicut vivendi, consensum bonorum*, vt ipse alibi) vix patiar hos quasi agrorum limites & terminos, à veneranda Antiquitate fixos & positos à quoquam revelli; contra cuius rugam, caniciem, & authoritatem qui audebit quicquã tentare, prodeat Locrẽsium more collo in laqueum inserto, malè mulctãdus nisi Rogationẽ & Legem suã suaserit. Hoc quicquid est quod damus opusculi, in illorum gratiam potissimùm composui, quos privatim instituẽdos susceperam. Quod propterea typis excudendum obtuli, quod viderem eos describendi tædio defatigari, & de|tanti laboris molestiâ nonnihil conqueri. Materiã & segetem operis, congessi ex probatissimis quibusq; in hoc genere Gramãticis, ingenuè professus per quos profecerim. Verèq; dicere possum cum Iusto Lipsio *Omnia mea & nihil meum.* Hoc enim tantũ pẽsi habui, studere brevitati & ordini. Vtcũq; facilè patior cum eodem Fabio, vt *iudicium suum Grammaticus interponat his omnibus.* Tu (Benevole lector) siquid hinc in tuam vtilitatem decerpere & delibare possis, vtere & fruere, & benè vale.

Lib. 1. c. 11:

Bodin. de Rep. l. 4. c. 3

In prefat. ad Polit.

Ibid. cap. 12

De Pronunciatione Linguæ Gallicæ.

CAP. I.

TRancorũ vt ingenia valdè sunt mobilia, ait Magnus ille *Theodorus Beza*, ita quoq; pronũciatio celerrima est, nullo consonantium concursu cõfragosa, non vasto vocalium sono hiulca, paucissimis longis syllabis retardata, eodem tenore semper volubilis, in qua ad evitandam omnem asperitatẽ, literæ molliter & quasi negligenter efferuntur. Quod autem plurimæ sint literæ quiescentes, cogimur vel inviti, in re ista vt in alijs multis, Consuetudini impio tyranno, aliquid concedere, & præstare ita videur, inquit Pilotus, quàm dum omnia ad vivum resecare studemus, illa confundamus, & pro certis incerta reddamus. Vsus jam aliquot luxuriantes literas resecuit, & tandem forsasse omnes resecabit. Interim dum hoc fiat, nos de literis prout movemur, vel mutæ silent & quiescunt, pauca suo ordine præcipiemus. De Pronũc. fol. 10. fol. 14.

Literæ sunt in hac lingua viginti duæ.

A, b, c, d, e, f, g, h, i, l, m, n, o, p, q, r, ſ, t, u, x, y, z.

Dividuntur autem { 1 *In vocales, A, e, i & y, o, u.*
{ 2 *In Consonantes, quæ sunt reliquæ omnes.*

De vocalibus, earum q; passionibus, de q; ex eis conflatis diphthongis.

A. plenè enunciatur, accedente farè eius sono ad *au* inquit Bellotus. Vt *chambre* cubiculum, tanquam *chaumbre*. Aliter itaq; Galli hanc dictionem *Dame* Domina proferunt, quàm Angli. Bellotus

E. Duplex est, *Masculinum*, ita dictum, non quod sexus ei tribuatur, plurima enim sunt nominũ fœmininа in hoc è definentia vt *la bonté* bonitas; sed quod exertâ voce & virili sono pronuncietur sicut apud Latinos. Vt autem dignosci possit, signatur, aceemus acuti virgulâ in fine dictionis vt *aimé* amatus; interdũ & in medio. *aiſ ément* facilè. *Paſchaſius* tribuit huic, é, triplicem sonũ, vnũ vt in vltima syllaba Dictionis *Rainé* Nom. prop. alterũ vt in dictione *eſt* vel *est* vt *est bonnus*, hic vir, tertium clariorem & latiorem qualis est Græcorum ε, vt in *c'eſt* vel *c'eſt vn grand homme* magnus vir est. Pilot. fol. 9. Lib. 3. Epiſt. 4. fol. 88.

dum quidq; iudico, quomodo sonat. Hic usus est literarum vt custodiãt vocem & velut depositum reddant legentibus. Sed cùm in hac linguâ alia inoleverit & invaluerit consuetudo, (*Consuetudinem autẽ sermonis vocabo consensum eruditorum, sicut vivendi, consensum bonorum*, vt ipse alibi) vix patiar hos quasi agrorum limites & terminos, à veneranda Antiquitate fixos & positos à quoquam revelli; contra cuius rugam, caniciem, & authoritatem qui audebit quicquã tentare, prodeat Locrẽsium more collo in laqueum inserto, malè mulctãdus nisi Rogationẽ & Legem suã suaserit. Hoc quicquid est quod damus opusculi, in illorum gratiam potissimùm composui, quos privatim instituẽdos susceperam. Quod propterea typis excudendum obtuli, quod viderem eos describendi tædio defatigari, & de|tanti laboris molestiâ nonnihil conqueri. Materiã & segetem operis, congessi ex probatissimis quibusq; in hoc genere Gramãticis, ingenuè professus per quos profecerim. Verèq; dicere possum cum Iusto Lipsio *Omnia mea & nihil meum.* Hoc enim tantũ pẽsi habui, studere brevitati & ordini. Vtcũq; facilè patior cum eodem Fabio, vt *iudicium suum Grammaticus interponat his omnibus.* Tu (Benevole lector) siquid hinc in tuam vtilitatem decerpere & delibare possis, vtere & fruere, & benè vale.

Lib. 1. c. 11:

Bodin. de Rep. l. 4. c. 3

In prefat. ad Polit.

Ibid. cap. 12

De Pronunciatione Linguæ Gallicæ.

CAP. I.

TRancorũ vt ingenia valdè sunt mobilia, ait Magnus ille *Theodorus Beza*, ita quoq; pronũciatio celerrima est, nullo consonantium concursu cõfragosa, non vasto vocalium sono hiulca, paucissimis longis syllabis retardata, eodem tenore semper volubilis, in qua ad evitandam omnem asperitatẽ, literæ molliter & quasi negligenter efferuntur. Quod autem plurimæ sint literæ quiescentes, cogimur vel inviti, in re ista vt in alijs multis, Consuetudini impio tyranno, aliquid concedere, & præstare ita videur, inquit Pilotus, quàm dum omnia ad vivum resecare studemus, illa confundamus, & pro certis incerta reddamus. Vsus jam aliquot luxuriantes literas resecuit, & tandem forsasse omnes resecabit. Interim dum hoc fiat, nos de literis prout movemur, vel mutæ silent & quiescunt, pauca suo ordine præcipiemus. De Pronũt. fol. 10. fol. 14.

Literæ sunt in hac lingua viginti duæ.

A, b, c, d, e, f, g, h, i, j, l, m, n, o, p, q, r, ſ, t, u, x, y, z.

Dividuntur autem { 1 *In vocales, A, e, i & y, o, u.*
{ 2 *In Consonantes, quæ sunt reliquæ omnes.*

De vocalibus, earum; passionibus, de; ex eis conflatis diphthongis.

A. plenè enunciatur, accedente farè eius sono ad *au* inquit Bellotus. Vt *chambre* cubiculum, tanquam *chaumbre*. Aliter itaq; Galli hanc dictionem *Dame* Domina proferunt, quàm Angli. Bellotus

E. Duplex est, *Masculinum*, ita dictum, non quod sexus ei tribuatur, plurima enim sunt nomina fœminina in hoc è definentia vt *la bonté* bonitas; sed quod exertâ voce & virili sono pronuncietur sicut apud Latinos. Vt autem dignosci possit, signatur, accentus acuti virgulâ in fine dictionis vt *aimé* amatus; interdũ & in medio. *aiſ'ment* facilè. *Paſchaſius* tribuit huic, é, triplicem sonũ, vnũ vt in vltima syllaba Dictionis *Reiné* Nom. prop. alterũ vt in dictione *eſt* vel *est* vt *est homme*, hic vir, tertium elatiorem & latiorem qualis est Græcorum η, vt in *c'eſt* vt *c'est vn grand homme* magnus vir est. Pilot. fol. 9. Lib. 3. Epiſt. 4. fol. 88.

Ibid. *Fœmininum*, ita dictum non quòd genera distinguat, plurima enim nomina masculina in eo terminantur vt *vnpere* pater; sed quòd sonum habeat imperfectum omnibus penè nationibus incognitum ait Paschasius, nisi quod Hebræorum punctum Sçeua quod raptum vocant illi respondeat ait, Beza. Profertur
fol 13. Fr. School. autem raptissimè vt in secunda Syllaba verbi *Facere*, aut sicut in hac Anglica
fol. 3. locutione *is he come*, Si *e* geminetur in fine dictionis, prius est masculinum vt *destinée* fatum; excipiuntur *fée* fatatus vel faralis & *créé* creatus; quæ in fœmi-nino assumunt tertium *e*. vt *créée* creata *fée* fatata.

Beza fol. 14 *E* si in eandem syllabam coalescat cum *n* vel *n*, pronunciatur vt *a*, vt *enfançe* infantia, itaq; in *an* annus, & *en* in, diversa est Scriptura, pronunciatio eadem vel tenuissimi discriminis. Excipiuntur tamen hæc quæ sequuntur; *Lien* vinculum, *ancien* antiquus, *quotidien* quotidianus, *bien* bene, *chien* canis, *rien* nihil, *vien* venio, *moyen* medium, *doyen* Decanus. possessiva *mien*, *tien*, *sien* meus tuus suus. *Chrestien* Christianus, *terrien* terrenus. Itē omnia nomina Gentilia vt *Savoisien* Sabaudiensis. *Parisien*, Parisiensis.

Ibid.

Beza fol. 69 Postremò excipiuntur *tertiæ personæ plurales* verborum in *ent*, vbi *n* prorsus silet. vt *ilz aiment* amant.

J & *y* proferuntur exiliori sono quam Angli suum. i. pronunciant, eo planè modo quo illi *ee* exprimunt in voce *feeble*, aut sicut *I* sonat in Latina dictione *privilegium*, sic profer *penible* laboriosus.

fol. 16. *J* interdum sit consonans nempe quando preponitur alijs vocalibus in eadē syllabā, & tum illā pingi cupit Beza inferiori parte productā & recurvatā hoc modo *jalousie* zelotypia.

Fol. 38. *Y* Vt recte observavit Beza, perperam scribentium vitio irrepsit in Gallicam scripturam, formamq; eius olim fuisse vt nunc adhuc est apud Germanos, ij duplici apice ei imposito quæ postea facile degeneravit in illam formam quam nunc appellant *ygrecq*. nusquam scribitur nisi in *ay* & *oy* sequente vocali. ac tū quidem divisim pronunciatur vt *iaye* tanquam *ia-y-e*, *ayons* vt *a-y-ons*.

O sonat sicut apud latinos, vt *fort* fortis. Nisi ponatur ante *m* vel *n*, tunc enim profertur vt Græcorum *ou*. aut Anglorum oo in dictione *moone* vt *bonté* bonitas tanquam *boonte*.

fol. 17. *V*. Vocalis, litera est labialis, efferturq;, inquit Beza, veluti sibilo, cōstrictis dentibus interq; compositis, & paululū exporrectis labris efflato. Sonus eius proximè accedit ad tenuitatem, I. vocalis, ait idem Beza, vt propterea veteres Ro-
Fr. Sch. mani promiscuè scripserint maximus & maxumus. Pronūciatur eo plane modo quo Scoti illam sonant in voce *Gud*: Angli in dictione *a Luse*.

fol. 19. *V*. Etiā alijs vocalibus vel r præposita in eadē syllaba, fit cōsonans. Petrus Ramus hunc Characterem *v* consonāti tribuit, istū verò *u* vocali, distinctionis ergō: Dicit tamen Beza, se illius laudare institutum, factum probare non posse,
Ioh. Serreius fol. 3. cum ille prior Character *v*, verum sit Græcorum ypsilon, hic autem *u* antiquus manuscriptus character Græcus literæ Beta. sed de his non admodum laborabimus. Ferri potest hoc discrimen sine magno incōmodo vt *v* Consonantis sit Caracter, *u* autē vocalis. Multus est Beza in restituendo Gallico Digāmate, sicin hoc *v*, appellat; nā quę in F terminātur quod verus est Digamma Æolicū
Fol. 66. vt *vif* vivus & *naif* nativus, cū fiūt fœminina, redit Gallicū Digāma *vive naive*.

De

De Vocalium affectionibus.

Passiones vocalium sũt tres { Apostrophus / Synalœpha / Diæresis sive Dialysis.

Apostrophus est, quo non modo sonus sed ipsum etiam corpus literæ expungitur, signaturq; hoc modo', in compensationem literæ amissæ, huius autem vim patiuntur monosyllaba in, *a*, vt *La'me* anima, pro *la ame*. Monosyllaba in *e* vt *je me, te, se, le, ne que*. vt *J'ay* pro *je ay* exemplapassim occurrũt. Monosyllabũ vnum tantùm in, *ſ*, *ſi*, modò *il* sequatur vt *S'il vient* si venit. Interdũ *e* interciditetiam ante consonantem, vt *la plus grand' part*, maxima pars *sau', voſtre grace*. cum alicui præfamur honorem. Pilotus f. 15

2 Synalœpha est, qua *e*, fœminini subtrahitur & elidiur in fine dictionis si proximè sequens a vocali inchoetur, idq; vbiq; fere obtinet, sitq; euphoniæ causâ, quâ mirum in modum aures Gallicæ delectantur, vt *Fortune eſt aveugle*. Fortuna cæca est, lege *fortun'-eſt*. Pilotus fol. 16.

Excipe { *Primò si oratio distinguatur commate, colo, aut Periodo.* / *Secundò si sequatur* h *mobile vt* vne bellè haquenée *generoſus Aſturco*.

3 Diæresis est qua vocalis, duobus in apice punctis notata, dirimitur a vocali præcedenti, vt *queuë* cauda, *bouë* lutum, pronunciatur *bou-ë* nõ autẽ *bo-ue*. sic Latini scribunt *Poëta* vt distinguatur a *pœna*. vt in *pœna venit*.

Ex vocalibus conflantur Diphthongi & Triphthongi.

Diphthongi quarũ. difficilior est pronunciatio, sũt.

1 *Ai* quæ varias habet prolationes.
- 1 *Vt plurimùm proferitur vt* è *masculi* j'ay, je scay. *maximè in futuris verborũ vt* j'aimeray *amabo*. je ferai *faciam*.
- 2 *Ante* m *vel* n *pronũciatur vt ei diphthongus vt* pain *panis*, faim *fames*, aimer *amare*. Serreius: fol. 6.
- 3 *Ante syllabã*, ne, *latiori sono efferatur instar Græcorum* αι, *vt* balaine *cetus*. fontaine *fons*. sepmaine *septimana*.

4 *Proferitur eo modo quo scribitur.*
- 1 *In Aoriſto prima Conjug. vt* j'aymay. *amavi* j'allay. *ivi* *quæ aliqui per* i *enũciant* j'ally, je marchi &c.
- 2 *Si vocalis eam sequatur vt* j'aye, ayant *tanquam* j'a-y-e. *vt antè dictum est in littera* y.
- 3 *Si* ll *eam sequantur, vt* j'ille *vt pam*, tranquille *tranquila*.

2 *Ao in* Saoul *pronunciatur* sou *fauor. ait Beza. vsqueo Pranci scribebant & proferebãt* paour, *hodie autem efferatur ac si scriberetur* peur *pavor*, *ait idem alibi. Ille autem* paon *pavo*, taon *tabanus vel asilus*, faon *hinnulus, pronunciãtur ton, pan, fan, ut verbum* taonner *intergerit sonũ Diphthongum*. Beza 83. Pilot. 15. Rami Tab: fol. 61. Fol. 69. Fol. 43.

Beza ibid.

3 *Au*, *profertur ferè vt* o *vt* aux *allia*, paux *pali*, *quomodò Angli efferunt* Pauls croſſe.

4 *Oy*, *effertur eo modo quo ſcribitur*, *vt* oiſon *enſeruius*. *Ramus & Peletier*, *hæc voces* roine, alloit, tenoit *&c. ſcribebant & efferebant* reyne, allet *at Paſchaſius hoc improbat.*

Lib 3. cp. 4.

Reliquæ Diphthongi proferuntur eo quo ſcribuntur modo, *ei vt peine* pœna *ie vt fiel* fel; *on*, *vt outil*; *en vt ſeur vel ſæur* ſoror. contendit Beza *ſeur* ſecurus, exterere ſuum *e*, differre tamen ſono a *ſur*. i. auſterus & acerbus vel ſuper. *ui*. diphthongus merè Græca eſt, ait idem *vt buis* buxus, *huis* hoſtium. *oa poale* hypocauſtum.

fol. 50. & Serreius fol. 7.

Triphthongi ſunt *eau* vt beau pulcher. *iei* vt *vieillard* ſenex *ieu* vt *Dieu* deus *oei* vt *oeil* oculus; *oen* vt *voen* votũ; *oui* vt *ouir* audire; *ueil* vt *dueil* luctus; *ueu* vt *gueule* gula.

De Conſonantibus. *Cap.* 2.

fol. 17.

IN Orthographiâ cogimur æquo prolixiores eſſe (vt ingenuè cum doctiſſimo Piloto fatear) propterea quod nulla pars eſt in qua candidati Gallicæ linguæ plus ſudent et ſæpius errent. Obſervavimus itaq; vnam accidere generi omnibus ferè cõſonantibus paſſionem, videlicet liqueſcentiam vel filétiũ, *ſdz*, *vel in* { *Principio* / *Fine.* }

B. filet in Principio dictionis ante j & v. Conſonantes. vt *debvoir* debere, *fobve* faba, *fiebvre* febris, & *ſoubz* ſubtus. Excipè *abieſt*, *objection*, *abiurer*. Ante alias conſonas ſonat quidem, ſed leniter, *obſcur* tanquam *oſcur*, *Subtil* &c.

Beza & Bellotus.

In fine quieſcit in iſtis ſolum vocabulis *plomb*, plumbum, *colomb*.

C Profertur in ce, ci, et cùm caudatum eſt (quod Hiſpani *Cerilla* vocant) vt *ſ*, vt *ceux* hoc, *pieça* olim tanquam pieſſa.

Fr. Sch. f. 10

In ca, co, cu, profertur vt Ka. vt *cacher* abſcondere; interdum tamen ad molliendum ſonum interponitur e, vt *cõmencea cõmencons* ne proferatur *cõmenKa cõmenKons*.

Steph. fol. 6 & Beza 60.

Ch tanquam ſh, enunciatur, vt *cheval* equus velut *ſheval*, exipiuntur nomina propria vt *Chanaan* & iſta appellativa *Cholere*, *Chorde*, *eſchole*, *cichorée*.

Fr. Sch. 11.

D. Quieſcit in initio ante d & v conſonas & m, vt *admoneſter adminiſtrer*, quanquam hoc Paſchaſius negat: excipe *admirer* & *adverbe*.

In fine vt *pied* pes, *bled* ſeges. *Jl reſpond* reſpondet non auditur.

Li 3. epi. 4. Bellot & Beza 65.

F enunciatur in fine, etiam ſequente cõſonante, ſed morâ aliquantulũ factâ in *f*, vt *tardif levrier* leporarius tardus. *bœuf ſalé* bubula ſalſa: *grief mordant* dolor edax. *Serreius* excipit *clef* clavis. hęc autẽ formula *neuf heures* profertur tãquam *neu-veures* hora nona.

Fr. Sch. 10. Ibid. 12.

G ante *e* vel *i* ſonat vt j Conſonãs vt *geſir* iacere, *geline* gallina, *giron* gremium. ante *a &c* antiquum ſuum obtinet, vt *garçon* puer, *gorge* guttur, aliquando tamen ad molliorem ſonum interſeritur e, vt *mangea* comedit, *flageol* calamus agreſtis, vt ſciamus eam non retinere nativum ſuum ſonum, ſed pronunciandã eſſe vt conſonantem j *manja flejeol*.

Steph. 6. et Pilot. 10.

Beza 51. 59

G. Con-

G, ante *n* cornicinũ instar per nares efferur & efflatur, ait Catharinus Dulcis, Linguâ nimirũ palatum pulsante primorumq; dentium radices, intercluſâ tenui ſalivâ, quo ſonus fiat madidior & delicatior ait Pilotus, perinde ſonat acſi i ſcriberetur poſt n: vt *compagnon*, ac ſi ſcriberetur *companion*. Sic *oignon* & *eſpagnol* proferuntur ſicut Anglice *oynion*, *a Spaniard*. Cath. Dulcis Gram. Ital fol. 14. fol. 11.

In *gua. gue, gui*, u quieſcit & proferuntur vt *ga ghe ghi*, vt *guaine* vagina, *guiſe* mos, vt Anglicè *the guiſe*. Excipiũtur nomina propria vt *Guiſe*, *Guillaume* Guilielmus. Item *eſguiſer* acuere; & quæ per diæreſin dividũtur, vt *aigue* acuta *i'argue* arguo &c. Fr. Sch. fol. 12.

H: quieſcit in *sh*: vt *theatre*, *theologie*, *Apophthegme* acſi ſcriberetur teatre &c. Quieſcit etiam in iſtis vocabulis.

Habe habet	*Herſoir* heri ſerò	*Honneſte* honeſtus	*Huis* oſtium
Habile habilis	*Heſique* Hecticus	*Honneur* honor	*Huict* octo
Herbe herba	*Heur* fortuna	*Horloge* horologium	*Humble* humilis.
Hereſie hæreſis	*Hier* heri	*Hoſte* hoſpes	*Hypocrite* hypocita.
Heritier hæres	*Homme* homo	*Huile* oleum	*Hyſſope* hyſſopus
In reliquis fere omnibus pronunciatur.			*Hyver* hyems.

L: poſt diphthongos au & ou ante aliam conſonantem quieſcit vt *aultre* alius *oultre* vltra ſic & *ſiltre* titulus. excipe *poulpe* pulpa. Serrarius fol. 5.

In fine ſonat vt u vocalis, vt *fol* fou ſtultus, *mol* mou mollis, *col* cou collum, *genouil* genou genu, *fenouil* fenou fœniculum, *ſol* ſou ſolidus & *ſold* quod profertur *ſond*, excipit Morletus *Dal* dolus, & *eſcu ſol* aureus, *Saoul* ſatur & *aul*, I ſinale non proferunt *ſou. cu.* Beza fol. 16 & 65. Morlet fol. 5.

L. ſi duplex ponatur poſt i vocalem, ſive ſolam, ſive in Diphthongo, liqueſcit & mollem mădidum & blæſum quendam ſonum habet, Latinis quidem inſuetum, quem tamen Itali per *gl* exprimunt vt in *figliuolo*. Hiſpani per *ll* vt in *llamado* quaſi *liamado*. Proferunt itaq; ac ſi ſcribatur poſt *li* quo modo Angli pronunciant *ſcullion*, *Collier*. Sic efferuntur poſt. i. ſimplex *bille* globulus *fondilles* ſordes in fundo hærentes, *grille* craticula, *cheuille* cruca, *ſillon* ſulcus, *mergeſ. filler* nictare, *piller* populari &c. excipiuntur *ville* vrbs *tranquille* tranquillus. *Cavillation* cavillũ *eſtoille* ſtella, *anguille* Anguilla. atq; hinc ex ſono diſtinguimus, inquit Paſchaſius, inter *baller* tripudiare, *ballier* verrere, *bailler* porrigere, & *baailler* oſcitare. Beza fo. 29 Exceptio. li. 3. epiſt. 4

M: in fine dictionis ſive ſola, ſive ante aliam Conſonam, proferur vt *n*, nominatim verò in iſtis vocabulis *nom* nomen, *faim* fames, *haim* hamus, *dam* damnum, *daim* dama, *champ* campus, *temps* tempus, *compte* computum vt differat a Conte Comes ait Beza, item in initio vt, *damnifier*, *calumnier*, *contemner*, quæ tamen Paſchaſius vult pronunciari. excipe ante m vt *emmonceller* coacervare, ante b: vt *embellir* decorare, ante. p. vt *emplir* implere. Beza fo. 30 fol. 70: Lit. fol. 164

N: ſilet in tertijs pluralibus in *ent* vt ante dictum eſt in litera e.

P: ante aliam conſonantem ſilet vt *ſept* ſeptem, *temps* tempus. In fine etiam quieſcit, idq; in Pauſa aut periodo vt *loup* lupus, excipiuntur *coup* ictus, *ſep* vitis *beaucoup* multum, *trop* nimis, & tamen dicimus *trop haute* ſine p. Beza 70. Morlet. 6.

Q: in *Que qui qui* ſonat vt K. u quieſcente vt *quatre* tanquam *Katre* &c.

R: in fine ſemper proferur vt *aimer*; quanquam hoc negat Stephanus qui pro Beza 33.

aller

fol. 5. Pilet. 12. Beza. 34.

aller dehors exire foras, legit *alle* dehors, similiter & Serreius.

In medio à delicatulis Parisianis mulierculis (ac si sororiæ essent literæ) vertitur in S, vt pro *pere* dicunt *pese*, *mese*, *Masie* pro *Marie*, *Theodose* pro *Theodore*, & vice versa *cousin* pro *cousin*. Quomodo Romani *promiscuè* scribebãt *Valerius* & *valesius*, *honor* & *honos*.

R: si geminetur horrificum quiddam & stridulum sonat, & fortiter efferenda est, vt *il ne gaigne guere qui va à la guerre*. non multum lucratur qui ad bellum proficiscitur.

De litera S. nihil certi præcipi potest, sæpissimè enim scribitur quando non profertur. hoc tamen tenendum est, proferri vt z. quoties in media dictione simplex inter duas vocales reperitur, ex qua prolatione, etiam cognatarũ vocum dignoscitur significatio. vt *poisson sans vin est poison* piscis sine vino venenum est. *Qui baise se baisse & qui embraße s'embraße*. qui deosculatur se demittit, qui amplectitur inardescit. Excipiuntur *resentir* & *resembler*. vt *il resent l' heresie* olet hæresin. *Il resemble a son pere* patrem suum refert.

3. Proferuntur.
- 1. *In nominibus propriis vt* Augustę, *excipiuntur*.
  - Basle *Basilea*: Crespin *Crispinus* Christ *Christus* Estienne *Stephanus*
  - Escoce *Scotia* Hierosme *Hieronymus* *Bellot & Beza fol. 79.* addũt Cosme *Cosmus*.
- 2. *In vocibus exeuntibus* in isme *vt* Iudaïsme *Judaismus*, *excipe* abismer *in voraginem abijcere*.
- 3. *In nominibus Sectarum vt* Atheiste *atheos*. Anabaptiste.
- 4. *In vocibus morem alicuius gentis significantibus, vt* à la Tudesq; *Belgico more*; guarguesques *novi habitus*. *Sic* Gregueſque, Barbarisque, Lourdesque, Moresque, Romanesque, Turquesque.

Quod si quis adhuc inter legendum circa dictionem aliquam dubius hæseriz, huius tabulæ vtatur auxilio quam subijcimus ex probatissimis authoribus collectam, ne quid vel a curiosis desideretur.

A

Steph. in Dictionario.

Acroister, cum significas accedere ad aliquem profers s. cum significas facere nõ sonat s.
Annaliste
Apostolique. at verò
Apostre non sonat s
Aposter
Apostume
Arriste
Asperges & asperger
Asperité. at aspre non sonat
Astres
Astester
Atheiste

B

Basque
Baste
Bastille
Bastion
Bastonnades at Bastion non sonat s.
Bestiole
Bestialité at
Beste
Bestail } non sonant s.
Besteleste.
Birrasque
Biscaye
Biscarié
Biscuit
Blaspheme
Besques
Brusque.

C

Camuristes
Caustique.

Celeſte
Chaſteté
Circonſtances
Ciſternes
Cliſtere
Coſtiller
Conteſter
Contreſcarpe
Croteſque.

D

Damaſquiner
Deſaſtre
Debuſquer
Deſeſperer

E

Embuſcade
Enregiſtrer
Eſcabeau
Eſcabreux
Eſcalade
Eſcamper
Eſcarbillat
Eſcarbot
Eſcargot
Eſcarlatin ab
Eſcarlade quod non ſonat S.
Eſcarpins.
Eſcarcelle.
Eſcopeterie
Eſcoüade
Eſpace
Eſpere
Eſperance
Eſprit
Eſquadron.
Eſtafier.
Eſtafe
Eſtamet.
Eſtimer
Eſtocade
Eſtomac

Eſtrade.
Eſtradiste
Eſtrapade
Eſtropiat
Evangeliſte.

G

Gaſtadere,
Geſtes
Guaſpiller.

H

Haſpin
Herboriſte
Hiſtoire.

I

à l'improviſte
Ineſte.
Inveſtiture à verbo veſtir quod non ſonat S.
Iuriſte
Inſques
Inſquiame
Iuſtice.

L

Lanſquenet.
Anglice Lance Knight.
Legiſte
Liſte
Limeſte
Leſte
Luſtre
Lourdeſque.

M

Maſque
Moſaic
Monſtrueux

Miniſtre.
Miſte.
Monſtre pro monſtro, nam pro luſtratione exercitus non ſonat S.
Moſquee
Moſquée.
Mouſtache
Mouſtele
Muſcade
Muſcadet
Muſe
Muſcles.

N

Nombriſme

O

Obeliſque
Oſtade.

P

Panſemiſte
Paſtorelle at in Paſtoreum aio Bovis non audiuus ſicut in paſtore.
Paſquil
Paſtel
Paſtenades
Peſte
Piſtem
Poſte
Poſtillon.
Poſtiler (non S)
Preſque at Servius non ſonat S.
Proſcrire, at eſcrire & deſcrire non ſonant S.

Q

Quaſtion.

	Sequeſtre	*Teſtament*
R	*Siniſtre*	*Teſton.*
	Suſpendre.	*Teſtonner.*
Reſte.		
Ruſtre	T	
Ruſtaud.		V
	Tempeſtatif	
S	*Tempeſte autem non*	*Veſtiaire*
	ſonat S.	*Veſtampana-*
Seneſtre	*Terreſque.*	*de.*

Reſecui multas dictiones, quæ à Latinis vocibus deductæ, earum etiam ſequuntur pronunciationem.

Beza 73: Steph. 9. T. in *et*, quicquid ſequatur, nũquam ſonat. In fine etiam quieſcit ante aliam Conſonantem. Excipit tamen Morletus monoſyllaba, vt *pet* crepitus, *guet* excubiæ.

Littleton. 174. X. in fine dictionum profertur vt S. vt *deux*, *ſix*. In medio ſonat vt z. vt *dixieſme* tanquam *dizieme*. Excipe *Soixante* Sexaginta, *lexive* lixivium; *Bruxelles* nomen civitatis, *complexion* vbi effertur ſicut. ſſ. vt *Soiſſante*.

Sonum ſuũ retinet in nominibus proprijs, vt *Zenxe*, et in vocabulis à Latinis vocibus derivatis, vt *expoſer*, *excuſer* &c.

Z poſt *e* index eſt maſculini generis, vt *sancéz* obiurgati, quod aliqui ſcribũt per S ſed accentuant è hoc modo *sancés*, vt differat á ſecũda perſona ſingularis præſentis *tu sances*. tu obiurgas, *mez*, *tez*, *ſez*, *lez*, *ſez*, *acces*, *axces*, *decez*, *procez*, efferuntur per e maſculinum.

Beza f. 63. Littleton f. 154. Diximus ſigillatim de conſonantium Quiete, & varijs earum Prolationibus. de Generali liqueſcentiâ in fine ante aliam conſonantem, hæc eſto regula: Primò, quoties duæ ſimul conſonæ ſcribuntur prior quieſcit, præſertim in plurali, vbi formativa litera ſingularis numeri retinetur vt *ſec ſecs*, *ſep ſeps*. *grief griefs*, *ſot ſots*. idq; ſit ne pronunciatio aſperior reddatur. Secundo conſonantes finales intercipiuntur, quoties dictio ſequens à conſonante inchoatur, vt *tout ce qui luit n'eſt pas or* omne quod ſplendet non eſt aurum. Vbi litera *t*, *ser* quieſcet.

Lib. 3. ep. 4. Cic. Tuſc. 1: Dicirq; Paſchaſius hanc conſonantium liqueſcentiam fluxiſſe à veteribus Romanis; apud quos idé fiebat. Hinc illud Ennij; *Egregiè cordatus homo catus Æliu Sextus.*

Exemplum

1. *Quatuor Liquidæ*, *l*, *m*, *n*, *r*, *vt* mon pere, *tamen l*, *in* il *quieſcit vt* il fault. *ingredam* i fault.

2. *Deſinentia in c*, *vt* avec moy. *non autem* ave-moy. *Similiter* froc, broc, loc, choc, bec, ſec, ſuc.

3. *Finiens in F vt* le meſchief fait à moy, le bœuf *d'Angleterre*.

4. *G in fine vt* le iou g de Chriſt eſt legier.

5. *Q vt* cinq cent, coq d'Inde.

6. *Poſtremo ſi interſpirationis punctũ intercedant*, *commata*, *cola*, *periodi & Pauſæ* ; : . ? !

De vocibus earumq; Affectionibus

CAP. 3.

EX vocalibus & consonis inter se coniunctis, conflantur syllabæ; ex syllabis deniq; fiunt voces. Nolumus hic Lectoris aures Grammaticorum definitionibus onerare.

Affectio vocis duplex est
- 1 Generalis est Accentus, sub quo etiam virgulam ⸗ vel Subvnionem comprehẽdemus.
- 2 Particularis est Euphonia, cui subserviunt in hac linguâ
  - 1 Aphæresis.
  - 2 Epenthesis.
  - 3 Syncope.
  - 4 Apocope.

1 De Accentu tradit *Stephanus* hanc generalẽ Regulam; Gallos vti accentibus frequentiùs in postremis vocum syllabis; vt *amôur*, *demáin*, *temporiſer*. In epist ad lect.

Secundò, litera silens & quiescens syllabam producit, ac si tonus circumflexus ibi audiretur ait Beza; proinde, ait Pilotus, literæ licet mutæ sint, non sunt tamen omnino supervacaneæ & ociosæ, nam & producunt syllabam, & discrimen significationis ostendunt, vt *Creme* cremor lactis, & *Creſme* Chrisma. *teſte* caput, *tete* vber, papilla. *beſte* bestia, *bete* beta. *maſtin* canis molossus; *matin* manè &c. Multis in locis 42. 71. 79. fol. 15.

Tertio, *é maſculinum* semper ad se rapit accentũ, vt *pieté* pietas; *nommément* nominatim. & præcedentem corripit. *E* verò *Femininum* syllabam præcedẽtem attollit, vt *âme* anima, *pére* pater. Steph. fol. 6 Morlet. Beza f. 78.

Quartò, tertia pluralis aoristi, penultimam videtur circumflectere vt *ilz aimêrent: Ilz conclûrent*. Sic Imperfectum Indicativi & Subiũctivi idem facit vt *ilz aimôyent* amabant, *aimerôyent* amarent.

2 Nota Subvnionis, quã Græci ⸗, Hebræi *Maceaph* appellant, hac virgulâ inter duas dictiones signatur -, & significat vel vocabulum compositum esse ex duabus dictionibus, vt *pont-leuis* pons versatilis, Quomodo Anglicè *Marie* (quem Græci φιλαίματον & Δυσμοχθηρον appellant) vocamus the bloud-thirstie, the teare-thirstie God: vel docet, dictiones illas vno tractu proferendas esse, vt *que-ſai-ie* quid facio, *venez-en*. adesdum, *Di-je* inquam. Serrenius fol. 8.

3 Euphonia occupatur vel circa facilẽ & lenem pronunciationem, quæ fit per Epenthesin soni literæ *e*, inter duas vocales, ad tollendum hiatum, præsertim inter *a* aut *e* finales, si *i*, *e*, aut *o* sequantur in ini io dictionis. atq; hinc est quod dicat *Beza*, mirum quiddam huic literæ accidere, vt vbi nusquã apparet, ibi tamen pronuncietur; hinc pro *parle il*, proferunt *parlet il*, *pro parlera*, *il*, *parlevat il-va il*, *vat il*. *dira on*, *diras on*. nisi malimus dicere *dira-lon*, *ira-lon*, *pleurer elle* pro *pleure elle*, *aime-ton* pro *aime on*. ramus tab. fol. 69. & 76 Beza 36. & 61.

Vel versatur Euphonia circa compendiosam pronunciationem, idq; vel detrahendo à principio per Aphæresin, quæ dictionem capite plectit; quod ferè fit in ista voce *eeſt*, vt *Stemme* hic homo, pro *eeſt homme*. *ſteure*, pro *eeſte heure*. Fr. Sch. fol. 32.

hæc hora, *ſta preſdinée*, pro *ceſte-apreſdinée*, hoc tempus pomeridianum, Sic Itali dicunt *ſto buon vin*, pro *queſto*. Angli *s'is*, pro *it is*.

Vel auferẽdo è medio dictionis *per* Syncopã, quod ferè fit in futuris verborum primæ coniug: *donra* & *dorra* pro *donnerai*, *amerrai* pro *ameneray*. *lerray*, pro *laiſſerai*. *demourray*, pro *demoureray*. *differray*, pro *differerai*. Sic *empriſe*, pro *entrepreſe*. *baura* autem pro *baillera*, proprium eſt vulgo Pariſienſium.

Beza: f. 83:

Vel tollendo aliquid à fine dictionis per Apocopam, vt *à vous*, pro *avez vous ſa-vous*, pro *ſcavez vous*.

Beza: f. 84:

De partibus orationis CAP. 4.

Partes orationis in hac linguâ ſunt.

- *Articulus.*
- *Nomen.*
- Pronomen.
- *Verbum, ſub quo Participium comprehendemus.*
- *Dictio, quæ omnes voces indeclinabiles complectitur.*

De Articulo.

Articulũ adhibẽt ad inflectenda nomina; in hoc imitati Hebræos & Græcos. Quocirca qui nõrit articulum inflectere, is omnia nomina quæcunq; fuerint, nouit inflectere, ait Pilotus:

Fol: 26.

Articulus eſt vel

- 1. *Enunciativus cui reſpõdet articulus Anglicus a eſtq; vel*
  - 1: *Maſculinus* Vn *vel* vng; *vt* vn homme *a man*: *Plurale* vns.
  - 2: *Fœmininus* Vne, *vt* vne femme *a woman*. *Plurale* vnes.
- 2. *Demonſtrativus cui reſpondet Anglicè*, the
  - Le, *vt* le pere *the father* *hæc ſimiliter mutuantur Galli a Latino Pronomine* Ille, *ablato à priori ſyllaba, ait Stephanus.* — *plurale* les.
  - La, *vt* la mere *the mother*, *hic ſimiliter ſit ab* Illa.

Fol. 17.

Inflectuntur autem Articuli auxilio & adminiculo Præpoſitionum.

In ſingulari

- 1: *De & Du ſervivunt Genitivo & Ablativo.*
- 2: *A Dativo, ſemper q; afficitur accentu gravi ſive ſit articulus, ſeu præpoſitio hoc modo à, interdum etiam ponitur loco* de, *vt* ie l'ay oui dire a mon pere, *ideſt*, de mon pere. *audivi à patre meo.*

Pilotus fol. 18.

Au, *inquit Stephanus, commune eſt Dativo Accuſ: & Ablat; vt* ie l'ay donnè au maiſtre *dedi magiſtro*. ie m'en vay au pais *egorus eo*. Il eſt au temple *eſt in templo*.

Fol. 19:

In plurali

- 1. *Des ſervis Genitivo & Ablativo, ait Bellotus, vt* les eſprits des hommes viennent des cieulx, *animæ hominũ de cœlis veniunt. interdum partitivè ponitur, & ſignificat aſſi dicerem* aucuns, *ait Stephanus, vt* Il y ha des hommes; *ſunt quidam hominum.*
- 2. Aux & ès *ſervivunt Dativo. Accuſ: & Ablativo; vt* aux ennemis *inimicis*. Chriſt deſcendit aux enfers; *Chriſtus deſcendit ad infernos*. Il eſt aux Champs, *vel ès* champs; eſt *in agris. & viri q; generi inſervit, ait* Ramus, *vt* donner aux hommes & aux femmes.

Fol. 19.

Nom:

Articulus Enũciativus flé inflectitur
- 1. *Masc:*
  - *Singularis*
    - *Nom:* vn *vnus*
    - *Gen:* d'vn *vnius*
    - *Dat:* à vn *vni*
    - *Accus:* vn *vnum*
    - *Ablat:* d vn *ab vno*
  - *Pluralis*
    - *Nom:* vns *vni*
    - *Gen:* des vns *vnorũ*
    - *Dat:* aux vns *vnis*
    - *Accus:* les vns *vnos*
    - *Ab:* des vns *ab vnis*
- *Fœm:*
  - *Sing:*
    - *Nom:* vne *vna*
    - *Gen:* d'vne &c.
  - *plur:*
    - Les vnes *vnæ*
    - Des vnes *vnarum*
    - Les vnes *vel* aux vnes *vnis*.

Articulus Demonstrativus flé declinatur.
- *Masc:*
  - *Nom:* le
  - *Gen:*
    - Du *ante consonantem, vt* du roy *regis*
    - De le *ante vocalem, vt* de l'immortel
  - *Dat:*
    - Au, *ante consonam, vt* au roy, *regi*
    - A le *ante vocalem, vt* à l'immortel
  - *Accus:* Le
  - *Ablat.*
    - Du
    - De le
    - *vt in Genetiva*
  - *Plur:*
    - *Nom:* Les.
    - *Gen.* Des.
    - *Dat:* Aux ades
    - *Accus:* Les.
    - *Abl:* Aux'es & des
- *Fœm:*
  - *Non:* La
  - *Gen.* De la.
  - *Dat:* a la
  - *Accus:* La
  - *Abla:* de la
  - *Pl:*
    - *Nom:* les
    - *Gen:* des
    - *Dat:* à les & aux / a des
    - *Accus:* les
    - *Ablat:* Des / Es: *in*
      - *En servis singulari, vt* en AEgypte; Es *verò plurali, vt* es deserts. Ramus 93.

Observandũ est hic, la
1. *Articulum esse, fœminini generis, vt* la pomme *pomum.*
2. *Relativũ, vt* où est ma robe? ie ne la voy pas. *ubi est vestis mea? ego illam non video.*
3. *Adverbium loci, & tum ferè accipiuntur* là *ibi, vel illuc.*

Sereius f. 8.

De Nomine CAP. 5.

Nomen est vel,
1. *Substantivum.*
   1. *Masculinum, vt* vn pere *pater.*
   2. *Fœmin. vt* vne mere *mater.*
2. *Adiectivum.*
   - *Masculinum, vt* bon *bonus*
   - *Fœmininum, vt* bonne *bona.*

Inflexio Nominum fit per præpositiones & articulos hoc modo.

Singularis:
- *Nom:* vn roy *vel* le roy *rex*
- *Gen:* d'vn roy *vel* du roy *regis*
- *Dat:* à vn roy *vel* au roy *regi*
- *Accus:* vn roy *vel* le roy *regẽ*
- *Vocat:* ô roy *vel* ô le roy ô *rex*
- *Ab:* d'vn roy *vel* du roy. *à rege*

Plurali:
- *Nom.* les rois *reges*
- *Gen:* des roys *regum*
- *Dat.* aux roys *regibus*
- *Accusat:* les roys *reges*
- *Vocat:* ô roys *ô reges*
- *Ablat:* des roys *à regibus*

Sig.

Sic fœminina variantur per articulos fœmininos. vt *vne royne* vel *la royne*, regina Gen: *d'vne*, *vel de la royne*, reginæ &c.

Accusativus sæpe est similis Nominativo, Ablativus autẽ Genitivo. Pilotus.

Plurale fit à Singulari addito vel.
1. S, *vt* roy *rex*, roys *reges*. homme *homo*, hommes *homines*.
2. X, *vt* Dieu, *deus*, dieux *dij*.
3. Z, *si singulare desinat in* è *masculinum*, *vt* littrè *literatus*, lettrez *literati*; *vel* S *addito accentu*, littrès, *vt antè dictum est in litera* Z.

Bellot. & Steph. f. 70 Excipiuntur Primo, ea nomina quæ desinunt in eisdem ipsis literis S, X, Z, in quibus Singulare & Plurale idem sunt, vt *le pais*, & *les pais*, regio regiones. *Le faix*, *les faix* fascis. & fasces. *le filz*, *les filz*, filius & filij.

Tab. f. 70: Secundò, *l*, finale ait Ramus mutatur in *aux*: vt *cheval*, equus, *chevaux*; *mal*, malum, *maux*; *metal*, *metaux* metallum.

Hæc à Bellot. excipiuntur in quibus etiam l, sonat.
Bal, bals, *tripudium*.
Cal, cals: *at Stephanus legit calle*, *callum in manu*.
Courtil, courtils *hortus*. *Nam in* outils, l. *quiescit*.

Hæc etiam sunt irregularia,
Ciel *cælum* cieux. cil *pro* celuy ceux; œil, yieux, *oculus*.
Vieil, vieux *senex*. cheveul *capillus*, cheveux.
Genouil, genoux *genu*.
Porc, pourceaux, *porcus*.

Quæ in consonantem exeunt, accedente s affixo pluralis numeri, sonum consonantis suæ amittunt, vt *Grec* Græcus *Grecs*.

Excipe desinentia in
N. vt *don*, *dons* donum.
R. vt *Jour* *Jours* dies.

Adiectiva formant fœmininum addendo, *e*, vt *cachè* occultus, *cachée*; *haulx* altus, *haulte*.

Fol. 15:
1 *Bon*, *bonne* bonus. *bel belle*, pulcher. *tel telle* talis. *quel quelle* qualis. *net nette* nitidus. Stepha. quæ vltimam suam consonantem geminant.
2 Adiectiva in *ec*, quæ mutant *c*, in *ch*; vt *sec* siccus, *seche*. Excipe *Grec* Græcus *Grecque*. *Etic* hecticus *etique*.
4 Adiectiva in *eau* quæ mutant *eau* in *elle*, vt *beau belle* pulcher, *pucelle* virgo, *nouveau nouvelle* novus.
Ibid. fol. 70. Bellotus excipit
4 Nomina in *eux* quæ mutant *eux* in *euse*. vt *piteux piteuse* miser. Stephanus addit *roux rousse* rufus. Ramus, *doulx* dulcis, quod facit *doulce*.
5 Adiectiva in *F*, mutant suum digamma Aeolicum, in digamma Gallicũ, ait Beza, vt antè dictum est in litera V. hoc est, mutant *f* in *v* vt *brief brieve* brevis, *restif restive* reses, *pensif pensive* cogitabundus.
6 Nomina in *eur* mutant *eur* in *euse*, vt *flateur*, *flateuse*, adulator, adulatrix. *menteur*, *menteuse*, mendax: *Jureur*, *jureuse*, iurator.
7 *Vieil & vieulx* fœm. *vieille* vetulus.

Bellot. *Bel* locum habet ante vocalem, vt *bel homme*, *bel arbre*. *Beau* ponitur ante cõsonantem vt *beau filz* privignus.

Nou-

Nouveau ponitur ante ſubſtãtivum, vt *le nouveau teſtament*. *Neuf* & fœmininum *neuve* poſt ſubſtantivum. vt *le college neuf* Collegium novum.

Petit dici ſolet de re totâ & integrâ. vt *vn petit garçon* puerulus. *Peu* dicitur de parte totius, vt *vn peu de pain*, parum panis. *Petit à petit* & *peu à peu* paulatim, adverbialiter dicuntur.

Genera nominum certis regulis comprehendere operoſum magis eſt quàm operæ-precium. Bellotus (homo certè diligentiſſimus) hac in parte nimio tædio lectorem ſuum enecat, ſatius itaq; fuerit, hæc vſu & obſervatione perdiſcere. Pilotus & Ramus hoc generale tradunt præceptum, nomina arborum eſſe maſculina, Bellotus excipit non pauca. Pilotus dicit nomina fructuum eſſe fœminina, excipit Bellotus quàm plurima, ad quem remittimus quiſquis plenàs iſta cupit cognoſcere. fol. 70. fol 20.

In comparatione nominum Gradus.

1 Comparativus fit à poſitivo, addito *plus*, vt *docte, plus docte* doctior; huius ſignificatio intenditur per iſtas adiectiones; *bien trop, par trop, beaucoup*: vt *Ciceron eſt bien plus, trop plus, par trop plus, beaucoup plus docte que Saluſte*; Cicero multò vel longè doctior eſt Saluſtio. Pilot. 27.

Superlativus duplex eſt.

1 Abſolutus, cum nulla ſit comparatio ad alia; hic addit Syllabam *tres* poſitivo, vt *tres docte* doctiſſimus quomodo Græci dicunt τρισσὸς ἄριστος τρισσοσοφώτατος. Latini *triſurcifer triveneficus* ait Ramus. Forma illa quæ ſit in *iſſime*, vt *doctiſſime* Italis debetur, ait Pilotus. fol 75. fol. 27.

2 Comparatus, qui ſit præfixo articulo particulis formativis *plus* vel *moins*, vt *Therſite eſtois le plus laid de toute l'armée des Grecqs*, Therſites erat deformiſſimus in toto Græcorum exercitu.

IRREGVLARIA SVNT.

bonus, melior, optimus,		
bon, *meilleur*, *treſbon*.		
malus,	pejor,	peſſimus.
mauvais,	*pis* & *pire*,	*treſmauvais*,
parvus,	minor,	minimus,
petit,	*moindre* vel *pluſ-petit*,	*treſpetit*.

De Pronomine. CAP. 6.

Pronomina ſunt vel

1 Primitiva quæ ſunt vel

1 Demonſtrativa

Il & *luy*, ille

Qui, qui

Lequel, qui

icelluy, ille ipſe

Je vel *moy*, ego.

Tu vel *toy*, tu.

Soy vel *de ſoy*, ſui.

Ce vel *ceſt*, hic.

Ceſtuy & *ceſte*, ille.

Celuy, ille.

2 Relativa

2 Derivativa vel poſſeſſiva

Mon vel *mien* meus, *noſtre*, noſter.

Ton vel *tien* tuus, *voſtre*, veſter.

Son vel *ſien*, ſuus.

Je sic inflectitur { Nom: *Je* vel *moy*, ego; Gen: *de moy*, mei; Dat: *a moy* vel *me*, mihi; Accus: *moy* vel *me*, me; Abl: *a moy* vel *de moy*, a me } *Plural.* { Nom. *Nous*, nos; Gen: *de nous*, nostrûm; Dat: *a nous*, nobis; Acc: *nous*, nos; Abl: *a nous* vel *de nous*, a (nobis

Bellot. Pilot. fol. 30. Simili modo *Tu*, *toy*, & *soy*. Item composita vt *moy mesme* declinantur.

Je & *tu* locum habent in enunciationibus, vbi verbum exprimitur, vt *je chãte*, canto; *tu chantes*, tu canis. *Moy* verò & *toy* ponuntur ferè absolutè, quando verbum non exprimitur; vt *qui va là?* quis ibi vadit? respondetur *moy*, non autem *je*; nisi verbum repetatur, vt *je vay* ego vado.

Ce & ceſt, ſic declinantur { Nom: *ce* & *ceſt* hic; Gen: *de ce* & *de ceſt* } *plural.* { Nom: *ces* & *ceux* hi; Gen: *de ces* & *de ceux*.

Fœmin. *ceſte*. Gen. *de ceſte* in plurali *ceſtes*; quanquam frequentius vſurpatur

fol. 32. *es* per apocopen factum à *ceſtes*, ſicut & *ce* à *ceſt*, ait Pilotus.

Ramus f. 75 *Ce* ponitur ante Conſonantem, vt *ce garçon*, hic puer. *Ceſt* ante vocalem, vt *ceſt homme* iſte vir.

A *ce* per compoſitionem, fiunt *cecy* & *cela*; & dicitur de rebus inanimatis ait Bellotus; & *cecy* quidem de re propinquiori; *celà* de remotiori.

Inter *ce* & *ceſt* & Particulas *cy* & *la*, interſeritur aliud vocabulum, vt *ce livre cy* *ce livre là*, non autem *cecy* vel *cela livre*, liber iſte.

Ceſtuy iſte; *Celuy* vel *cil* ille; *Jceluy* ille ipſe } *plur.* { *ceux* illi & iſti; *iceux* ipſi

Celuy præcedit *qui*, & *iceluy* illud repetit tanquam eius relativũ, vt *celuy qui ſemera mauvaiſe ſemence*, *iceluy*, *recueillera mauvais grain*, qui malam fecerit ſementem, malam colliget meſſem vel granum.

Sic feminina *celle* & *icelle* declinantur.

Relativum *Il* ſic inflectitur { Nom. *Il* vel *luy*, ille; Gen. *de luy* illius; Dat. *luy* & *à luy* illi; Accuſ. *le* vel *luy* illum; Ablat. *de luy*, ab illo } *Plura.* { Nom. *Ilz*, *eulx*, & *les* illi; Gen. *leur*, *de leur*, vel *leurs*, vel *d'eulx*, illorum; Dat. *a eux*, *leur*, illis; Accuſ. *Ilz*, *eulx*, *les*, illos; Ablat. *leurs*, *d'eux* ab illis.

Sic fœminium *elle* illa Gen: *d'elle*, &c.

1 *Il* & *Ilz* ſunt enunciativa; & ponuntur cum verbo expreſſo; *luy* & *eux* ſunt relativa; vt *Il m'ha frappé*, me percuſſit. *Qui?* quis? *luy*, non autem *Ilz*; *eux* non *Ilz*; ſicut antè dictum eſt de *moy* & *toy*. *Luy* etiam vtriq; generi aptatur, vt *ma mere m'ha demandé, et je luy ay reſpondu*. Mater mea me interrogavit, & illi reſpõdi. *eulx* etiam reciprocè ponitur, pro plurali pronominis *ſoy*, vt *les amis ont tous biens communs entre eulx*, pro *entre ſoy*. Ramus fol. 7.

2 Dictio *meſme* in compoſitione pronominum, reſpondet particulæ *mes*, vt *moy meſme*, egomet, *ceſtuy-cy meſme*, iſtemet, *celuy-là meſme* illemet, *luy meſme*, ipſemet.

Jetj-

Y etiam Relativum est, idq; vel
- 1 Relativum loci; denotans vel
  - 1 Motum ad locum, vt *J'y vay.* ego illuc vado.
  - 2 Quietem in loco; vt *Il y est*, ibi est.
- 2 Relativum rei, de quâ antea mentio facta fuit, vt *tu y pourvoiras*, tu illius rei curam geres. Pilot. 36. & Steph. 18.

In hac locutione *Il y ha*; vnum ex auxiliaribus verbis mutatur significationem alterius id est, *ha* ponitur pro, *est*. Anglicè redditur *there is*, vel *there are*: Stephanus tamen hanc locutionem repudiat, & pro *Il y ha des hommes* magis probat vt dicamus *Il est des hommes*. Bellot. fol. 75.

En etiam Relativum est. idq; vel
- Loci, vt *viens tu de la maison?* venisne domo, ? *ouy i'en viens*, ita, inde venio.
- Personæ, vt *ha-il vn pere?* habetne patrem? *ouy, il en ha*: ita, habet patrem.
- Rei, vt *avez vous du papier?* habesne ne chartam ? *ouy, i'en ay.* ita habeo; redditur Anglicè per dictionem *Some. J'ha some.*

Possessiva sunt
- *Mon* meus Fœm. *ma.* plur. *mes*
  plural *miens* *miennes*
- *Mien* meus Fœm. *mienne*, plur.
- *Ton* tuus Fœm. *ta* plur. *tes*
  plur. *tiens* *tiennes*
- *Tien* tuus Fœm. *tienne* plur.
- *Son* suus Fœm. *sa.* plur. *ses*
  plu. *siens* *siennes*
- *Sien* suus. Fœm. *sienne* plur.
- *Nostre* noster. plural *Noz* & *nostres*
- *Vostre* vester. plural. *voz* & *vostres.*

Leur etiam cum articulo pronomen est possessivum, vt *le leur*, & *leur enfans* filij illorum. Ramus fol. 75.

Sine articulo autem *luy* & *leur* sunt relativa, vtriq; generi communia; vt *Ie luy ay baillé*, illi masculo vel fœminæ dedi. *Ie leur ay baillé. je leur ay donné du pain* dedi illis panem.

Mon, ton, son, noz & *voz* ponuntur quoties substantivum exprimitur, vt *mon livre, noz livres.* At *mien, tien, sien, nostres, vostres* absolutè ponitur absq; substantivo; vt *à qui est ce livre? cest le mien. Noz amis & les vostres. à qui sont ces livres? ce sont les nostres.* Dicimus tamen *ce livre est a moy* non autem, *mien*, meus est hic liber. Bellot & Ramus fol. 75.

Interrogativa sunt
- *Qui* quis?
- *Quel* qualis, aut quis?
- *Lequel* vter?

Indefinita sunt *Aulcun* *Quelcun* aliquis.

De verbo cap. 7.

Pilot.f.40.

Verbum est vel
- 1. *Personale id q. vel*
  - 1. *Activum, quod præteritum & plusquam perfectum formatur per auxiliare verbum, j'ay, habeo*
  - 2. *Passivum, cui in quovis tempore;* } *verbum auxiliare,*
  - 3. *Neutrum, cui in præteritis tãtùm* } je suis, *Sum, fuam præstat operam.*
- 2. *Impersonale quod per tertiam duntaxat personã variatur, est q. vel*
  - *Activum, cuius nota est* Il *vt* Il faut, *oportet.*
  - *Passivum, cuius nota est,* on *vel* lon, *vt,* on ioue *è luditur,* lon chante, *canitur.*

In epist: Tempora eadem sunt quæ apud Latinos, excepto quod duplex habeant præteritum, in Indicativo; alterum quod Pilotus, sumpto à Græcis vocabulo, Aoristũ appellat. quod significat rem diu præteritã, cuius tamen tempus nõ

Steph.f.33. est prorsus determinatum, ita vt ab alio dependeat vt perficiatur sententia, vt *je vei le roy lors qu'il fuſt couronné* vidi regem quando inauguratus fuit. Videri nõ debet istud tempus, Anglorum auribus insolens, si modò observent, in suâ linguâ illud in frequenti vsu esse, exemplo esto, *to goe*, cuius imperfectum est, *I did goe*, perfectum, *I have gone*. Aoristus vero *I went* ab antiquo verbo *to vend*. Verbi *to run*, Imperfectum *I did run*, perfect *I have run*, Aoristus *I ranne*.

Præteritum perfectum quod Ramus alicubi Horisticum vocat, quod denotat tempus dudum præteritum, non opus habens alijs quæ consequantur, vt perficiatur sensus, vt *j'ay veu le roy*. vidi regem.

Fol.45. Monet Pilotus, non omnia omnium verborum tempora esse in vsu,

Persona secunda addit. s. primæ, Beza & Pilotus addunt s etiam primis personis, vt *j'aymois*. Tertia fit in tribus postremis Coniugationibus addendo t. vel d. primæ; vt *je veoy, je vois, Il voit* vel *void*. &c.

Modos tantùm quatuor, cum Morleto pono, Indicativum, Imperativũ, Optativum & infinitivum Subiunctivus, n, per omnia similis est Optativo præpositis Coniunctionibus *vtinam*, *Si*, vel *Quand*, loco adverbij optandi, *Dieu vueille que, à la mienne volonté que*. vtinam &c.

Coniugationes à Belloto numerantur sex, Morletus tantùm tres exequitur, Nos cum Roberto Stephano & Serreio faciemus quatuor. quarum Paradigmata sequenti tabulâ comprehendemus, subiectis posteà cuiusq; Coniugationis Anomalis, atq, eis quæ sunt difficilioris formationis.

Prima Coniugatio est quorum Themata desinunt in, *er* vt *Parler*, Loqui.

Secunda est verborum in *Ir*; vt *baſtir*; ædificare. multa habet Anomala.

Fol.74. Tertia est verborum in *oir*, vt *veoir* videre, & est in singulis penè verbis irregularis ait Ramus.

Quarta

Quarta (quam Ramus appellat *Coniugaiſon bigarrée*, i. variam & varieagatã, ob multiplices verborũ formas) eſt verborũ definẽtiũ in, *re*, idq; vel { *Purè ſine cõſonãte*, vt dire, *Dicere* / *Impurè præeunte conſonante*, vt craindre, *timere*.

Præſens, Aoriſtus, Horiſticum ſive Præteritum, & Futurum, ſimul cum Themate occurrunt in Dictionario Gallic-Anglicano. *Claudij à Sancto vinculo.*

Imperfectum Indicativi fit à prima plurali præſentis, verſo *ons* in *oy* vt *nous chantons, diſons, baſtiſons, voyons*. je *chantoy, diſoy, baſtiſoy voyoy*. Prima & Secunda pluralis interſerunt i *chantions chantiez* ſic *diſions voyions* &c. Fol: 52: Fol: 62. & 70:

Pilotus & Serreius dicunt verba ſecundæ Coniugationis quorum prima Imperfecti definit in *oy* purum, pluralẽ formare ſimilem præſenti, vt *je voyoy, nous voyons, voyez, voyent*: aliâs non; vt *recevoy, recevions*; non autem *recevons*. At Stephanus, cui potius allẽtior, dicit meliùs hæc formari per i vt *voyions, voiez, voyoyent*.

Imperativi ſecunda perſona, in quâq; Coniugatione, fit à primâ ſingulari præſentis Indicativi, vt *je chãte, di, joüi, recoy, vien*. Imperat, *chante, di, joüi, recoy, vien*. Tertia verò perſona (à quâ formatur præſens Optativi) formatur à tertiâ plurali præſẽtis Indicativi, abiectis poſterioribus literis *n* & *s*. ait Serreius, vt ab *Ilz donnent, liſent, baſtiſſent, cognoiſſent, qu'il, donne, liſe, baſtiſſe, cognoiſſe*, licet quædam ſunt irregularia, vt *qu'il faze, qu'il Sache*.

Imperfectum Optativi, formatur à ſecunda ſingulari Aoriſti addito *ſe*; vt *tu leus, legiſti. je leuſſe*, legerẽ; *recus, je recuſſe*. Hoc tempus in primâ Coniugatione definit in *aſſe* vt à *j'aimaſſe* in plurali *aimaſſions, aimaſſiez* ſecundum Bellotum; Stephanus, Pilotus, & Morletus malunt *aimiſſions, aimiſſiez, aimaſſent*. Fol: 25: Pilot: f. 54:

Imperfectum Subiunctivi, fit à futuro Indicativi, vertendo *ay* in *oy* vt *j'aimeray*, amabo; *j'aimeroy*, amarem. Sereius: fol: 25:

Participium præſens, formatur à primâ plurali præſentis Indicativi, mutando *ons* in *ant*, vt *baſtiſons baſtiſſant* &c.

De Anomalis primæ Coniugationis.

Vnum eſt tantùm Anomalon huius coniugationis, verbum *Aller*, ire.

Præſ. { je vay. / tu vas. / Il va. } Plur. { Nous allons. / vous allez. / Ils vont. }

Impefectũ *j'alloy, tu allois*, &c. Aoriſtus *j'alley*, tu *allas* regulariter. Horiſticum ſive Præterium *Je ſuis allé, tu es allé*: Si quidem verbum auxiliare, *Ie ſuis*, vt iam diximus, verbis neutris operam ſuam locat. Pluſquam perfecti: *j'eſtoye allé*. Futurum.

Totum eſt irregulare. { I' iray. / tu iras. / Il ira. } { Nons irons. / Vons irez. / Ils iront. }

Imperativus *va, qu'il aille*, vel *qu'il voiſe*, Pilot: fol: 83: *allons, allez, qu'ils aillent* vel *voiſent*.

Optativi præſ: Dieu vueille que { j'aille *vel* voiſe. / tu ailles, voiſes. / Il aille, voiſe. } *Plural:* { *N:* allions. / *V.* alliez. / *Ils* aillent. / *vel* voiſent. }

Imperfectum. *que i'allaſſe*: &c. perfect: *que ie ſoye allé*. pluſq: perf: *que ie fuſſe allé*. Fut: *que i'aille cy apres.*

Imperfectum Subiunctivi quand { j'iroy. / tu iroys. / Il iroit. } *Plural:* { Nons irions. / Vons iriez. / Ils iroyent. }

Vna eſt prætereà tertia Perſona preſentis Optativi, valdè irregularis, verbi *donner*; vt in hac loquendi formulâ, *Dieu vous doint bon jour*; quod videtur formari ab illo Latino *duit*, pro *det*, apud Plautum; & *duint*, pro *dent*, apud Terentium; Dij tibi dignum factis exitium *duint*.

Anomala ſecundæ Conjugationis in ir, *multa ſunt.*

fol. 29. Aſſaillir, *adoriri præſ.* j'aſſaux, tu aſſaus, il aſſault *& ſecundum Serreium* j'aſſaille, es, e. N: aſſaillons. *aoriſt*, j'aſſailly. *Præt.* j'ay aſſailly, *Fut.* j'aſſaudray.

Advenir, *evenire. Impersonale eſt*, il advient, il advenoit, il advint, il eſt advenu il adviendra.

Serreius ibid. Benir & beniſtre, *benedicere* je beni, is, it, nous beniſſons, &c.

Bouillir, *ebullire*. Ie bou, tu bouls, il boult; Nous bouillons. *Aoriſt* Ie boullu, *vel* bouilli *Pres.* j'ay boulu. *Fut.* je bouilleray, vel boudray.

Courir, *Currere*, je cour, *Aoriſt.* je courru: j'ay courru, *Fut.* ie courriray, & courray.

Couvrir *cepperire*, je couvre. *Aor* je couvri, *Præ:* j'ay couvert. *Fut.* je couvriray.

Cueiller, *colligere*, je cueil vel cueille *Pilot fol.* 61, vel je cus, tu cueilles, il cueille. Nons cueillons; *Aoriſt* je cueilly, *Præt.* j'ay cueilly, *Fut.* je cueilliray.

Dormir, *dormire*. ie dors, tu dors, Il dort; Nons dormons, *Aoriſt*, ie dormi *Præs* j'ay dormy. *Fut.* je dormiray.

fol. 60: Emplir, *implere*, j'emplis, tu emplis, Il emplit, Nous empliſſons, &c. *Aoriſt* j'emply. *In ſecunda plurali Imperativi, Clrudius à Sancto, vinculo, alicubi in Colloquijs habet* emplezce verre, *imple hunc calicem vitreum; at* Ioh. 2. 8. *legitur* empliſſez *regulariter.*

Failler, *deficere*. je fau, nous faillons *Aoriſt*, ie failly. *Præt*, j'ay failly. *Fut.* je fauldray.

Farcir *farcire*. je fars, nons farçons. *Aoriſt* je farcy. *Præt.* j'ay farçy.

fol. 66: Ferir, *ferire*. je fier, nous fierons, Steph. *Aoriſt* je feru *Præs* j'ay feru. *Fut.* je feriray.

Geſir,

Geſir, *cubare* je gi, nous giſons; *Aoriſt*, ie jeu *Stephanus*, & *Serreius*. *Præt.* j'ay jeu & geſy. *Fut.* je geſiray. & giray *Serreius*.

Haïr, *odiſſe*. je haï, nous hayons, & haiſſons, *Aoriſt* je haï, *Præt.* j'ay haï, *Fut.* je hairay.

Iſſir, *exire, vnde & reüſſir*. j'iſſis. Nous iſſiſſons *per omnia regulare eſt pro quo tamen frequentiùs vtimur* Sortir.

Mentir, *mentiri*. je ments, nous mentons, je menti, &c.

Mourir, *mori*. je meur, nous mourons; Ilz meurent. *Aoriſt* je mouru, *Præt.* je ſuis mort *Fut.* je mourray.

Offrir, *offerre* j'offre, nous offrons, &c. *Aoriſt*, j'offri, *Præt*, j'ay offert.

Ouïr, *audire*. j'oy, nous oyons, *Aoriſt* j'oui, *Præt.* j'ay oui; *Fut.* j'ouiray & j'oray.

Ouvrir, *aperire*; j'ouvre, *per omnia* vt Couvrir.

Partir, cum ſignificat { Partiri, præſens habet je *parti*, *nous partiſſons* : Abire, migrare, præſ: je *par*, *nous partons*. Steph. f. 97.

Puir, *putere*: je pu, nous puous *Aoriſt* je pu *fut* je Puëray.

Querir *vel* Querre, *Steph: petitum ire*. je quiers, nous querons; vous querez. Ils quierent. *Aoriſt*. je quis. *Præt*: j'ay quis, *Fut*. je querray. *Sic formantur* acquerir; requerir.

Repentir, *pœnitere*, je me repents, tu te repents, Il ſe repent, nous nous repentons *aoriſt*. ie me repenti; *Præt*: je me ſuis repenti. *Fut*: je me repentiray.

Saillir *ſalire*, je ſau, nous ſaillons. *Aoriſt*: je ſailli. *Sic* Aſſaillir.

Secourir *ſuccurrere* je ſecours, nous ſecourons. *Aoriſt* je ſecouru. *Præt*: j'ay ſecouru. *Fut*. je ſecouray.

Sentir, *ſentire* je ſens, nous ſentons *Aoriſt*, je ſenty *&c. regulariter*.

Servir, *ſervire*. je ſers, nous ſervons. *Aoriſt*: je ſervi *&c*. 1 reg: Soubvenir *memini. impersonaliter*. Il me ſouvient, Il me ſoubvenoit, Il me ſouvint, Il m'eſt ſouvenu. Il me ſoubviendra.

Soubvertir, *ſubvertere*. je ſoubvers, nous ſoubvertons *Aori*: je ſoubverti. *&c. regul*.

Tenir, *tenere*, je tiens, nous tenons, ilz tiennent. *Aoriſt*. je tins, *plural*. Ilz tindrent. *Præt*: j'ay tenu *Fut* je tiendray.

Touſſir, *touſſire*. je touſſe, nous touſſons &c. *regul*.

Venir, *venire*. je vien, nous venons, Ilz viennent *Aoriſt*, je vins, Ils vindrent. *Præt*, je ſuis venu. *Fut*: je viendray.

Veſtir, *veſtire*. je veſt, tu veſts, nous veſtons. *Aoriſt*, je veſty. *Præt*: j'ay veſtu. *Fut*. je veſtiray.

Anomala tertiæ Coniugationis in oir.

Apparoir vel *apparoiſtre*, duplex habet tempus præſens. { Vnum *j'apparoy, nous apparoiſſons, vnde Imperfect. j'apparoiſ. ſoy* Aoriſt: *je paru, ait* Steph. Alterum *j'apper, tu appers, nous apperons, Ils apperẽt* Imperf. *j'apparoy*. Aoriſt *j'apparu*. Præt: *j'ay apparu*. Fut *j'apparoiſtray*.

Apperçevoir, *perſpicere*. j'apperçoy, nous apperçevons, Ilz apperçoivent. *Aoriſt*: j'apperçeu: *Fut*: j'apperçeuray: *Imperativus*: apperceois, qu'il appercoive, *ſic* concevoir.

Challoir, *curare. coniugatur impersonaliter, quomodo Itali ſuum Calere inflectunt.* il ne me chault, *Italicè non me ne cale*, non curo. *Imp* il ne me challoit, il ne me challuſt, il ne m'ha challu, il ne me chaudra *&* chaura *Steph*: *Italicè non me ne calſe, non me ne calerà.*

Cheoir, *cadere* je che, il chet, nous cheons. ilz cheent, *Aoriſt* je cheu: *Præt*: je ſuis cheu. *Fut*. je cherray.

Comparoir *vel* comparoiſtre, *comparere*. je comparoi, *vel vt vult Stephanus* je compare, tu compares, il compare. Nous comparoiſſons. *Aoriſt* je comparu.

Douloir, *dolere*: je me deul, nous nous doulons, ilz ſe deulent. *Imperfect*. je deuloy, vel douloy, *Aoriſt*, je me doulu: *Fut*: je me ducilleray. *Imperativus*, Ducille, qu'ilz deullent. *Participi*: dolent.

Debvoir, *debere*. je doy, nous devons, ilz doibvent: *Aoriſt*, ie deu: *Præt*: j'ay deu; *Fut*: je debvray. *Participi*: debvant.

Mouvoir, *movere*. je meu, nous mouvons. ils meuvent, vel mouvent: *Aoriſt* je meu: *Præt*: j'ay meu: *Fut*: je mouvray, vel mouveray.

Pouvoir, poſſe. je peux vel puis, tu peulx, il peult, nous pouvons, ilz peuvent: *Aoriſt* je peu: *Præt*:) j'ay peu. *Fut*: je pourray. *optat: præſ*: je puiſſe, *Imperf*: je peuſſe.

Ramentevoir, *recordari*. je ramentoy, nons ramentevons, ilz ramentoivent. *Aoriſt*, je ramenteu: *Præt*: j'ay ramenteu: *Fut*. je ramentevray.

Recevoir, *recipere* je reçoy, nous recevons, *Aoriſt*: je receu: *Fut*: recevray.

Scavoir, *ſcire*. je ſcay, nous ſçavons, *Aoriſt*, je ſçeu: *Præt*: j'ay ſceu: *Fut*: je ſcauray: *Imperat*: ſçaches, qu'il ſache, ſachons, ſachez, qu'ilz ſachent: *Participi*: ſcauant: *Pilos &* ſachant. *Participi præt*: ſceu.

Seoir, *ſedere*: je ſie, tu ſies, il ſied, nous ſeons, ils ſeent: *Aoriſt* je ſi, tu fis, il fid, *Præt*. j'ay ſi, *vel* je me ſuis aſſis: *Fut*: je ſerray: *Imper*: ſee *vel* ſies qu'il ſee *vel* ſie, *Optat: præſ*: que je ſie, *Imperf*: je ſiſſe, *participi: præſ*: ſeant. *participi perfect* ſis.

	Ie ſuis,			Nous ſoulons
Souloir, *ſolere*. *Præſens*	tu es,	*accouſtumé*:	*Plural*:	Vous ſoulez
	Il eſt,			Ils ſoulent

Imperfectum je louloy; *alia tempora ſerè non habet, ait Stephanus*: *vel ſi habeas ea mutuatur à verbo*: Eſtre accouſtumé.

Valoir, *valere*: je vaulx, nous valons ilz vaillent, *Aoriſt*, je valu: *Præt* j'ay valu. *Fut*: je vauldray: *Imperat*, vaulx, qu'il vaille.

Vouloir, *velle*: je vueil, vel veux, Nous voulons, ilz veulent: *Aoriſt*: je voulu: *Præt*: j'ay voulu: *Fut*: je vouldray. *Optat*: je vueille, nous voulions, ilz vueillent: *Imperf*: je vouluſſe vel vouliſſe *vt vult Pilotus*.

Anomala

Anomala quartæ Coniugationis verborum in re.

Absouldre, *absolvere*, j'absculs, nous absolvons vel absoudons, ilz absolvent: *Aoriſt* j'absculs vel j'absolu, *Prez*: j'ay absouls vel absolu: *Fut*. j'absouldray. Serreius fol. 28.

Apprendre, *discere*. j'appren, nous apprenons: *Aor*. j'apprins: *Præt* j'ay apprins: *Fut*: j'apprendray.

Ardre, *ardere* j'ar, nous ardons *Aor* j'ardy: *Prez*: je fu ards: *Particip*. ards.

Attaindre, *attingere*: j'attain, nous attaignons, ilz attaignent. *Aoriſt*, j'attain, ilz attaindtent. *Fut*: j'e ſuis attaint, *Fut*: j'attaindray.

Attendre, *præſtolari* j'attens, nous attendons: *Aoriſt* j'attendy, *Prez*. j'ay attendu: *Fut*: j'attendray.

Battre, *verberare* je ba, nous battons: *Aor* je batti: *Prez* j'ay battu. *Fut*: je battray.

Boire, *bibere*: je boy, nous beuvons, ilz boivent *vel* beuvẽt: *Aoriſt*: je beu *Prez* j'ay beu: *Fut*: je bouray.

Bruire, *ſtrepere*. je bruy, nous bruyons: *Aoriſt* je bruj. *Prez*: j'ay bruit: *Fut* je bruiray.

Braire, *clamare* je bray, nous brayons, &c.

Ceindre, *cingere*, je ceins, nous ceignons. *Aoriſt* je ceigni: *Præt*. j'ay ceint: *Fut*: je ceindray.

Clorre. *claudere* je clo nous cloons (alij clouons, *ſed malè cum ſit à* clouẽr) *ſæpius vsimur* fermons, *pro* cloons, *ait Steph*. Fol. 62.

Conclure, *concludere* je conclus, nous concluons. *Aoriſt*. je conclu &c.

Confire *condire* je confi, is, it, nous confiſons, *Aoriſt*, je confis. *Præt*: confict. Serreius fol. 30.

Contraindre, *cogere*: je contrains, nous contraignons. *Aoriſt*: je contraigny, *Prez*: j'ay contraint: *Fut*: je contraindray.

Coudre, *suere* je cou *vel* couds *ſecundum Pilotum* neus couſons, ilz couſont. *Aor*. je couſi & couſu *Prez* j'ay couſu: *Fut*: je coudray.

Craindre, *timere*, je crains: nous craignons, ilz craignent, *Aoriſt* je craignis *ait Claudius à ſancto vinculo*: *vnde tertia pl*. ilz craindrent. *at* Serreius, Bellonius, & *Pilotus aoriſtum faciunt* je craigni. *Prez* j'ay craint. *Fut*: je craindray. fol. 76.

Croire, *credere*. je croy, nous croyons. *Aoriſt* je creu. *Prez*. j'ay creu *Fut*: je croiray.

Croiſtre, *creſcere*, je croy, nous croiſſons. *Aoriſt*, je cru: *Prez*. j'ay cru. *Fut*. je croiſtray.

Cuire, *coquere* je Cui, nous Cuiſons.

Deſcendre, *deſcendere*, je deſcends. *Aor* je deſcendy, *Prez*. j'ay deſcendu. *Fut*. je deſcendray.

Deſtruire, *deſtruere*. je deſtrui, nous deſtruiſons.

Dire, *dicere*. je di, nous diſons, vous dites, ils diſent, vel dient *Steph*. & Serreius *Aoriſt*. je di, *Prez*. j'ay dit. *Fut*. je diray. *Imperat*. dis qu'il diſe, *vel* die. 611

Duire

Duire, *deducere*. je dui, nous duiſons *Aoriſt*. je duiſy. *Præt*: j'ay duit. *Fut*: je duiray. *Sic eius compoſita, vt* induire, deduire:

Entendre, *intelligere*. j'entends. *Aor*. j'entendi, *Præt*: j'ay entendu, *Fut*: j'entendray.

Eſcrire, *ſcribere*: j'eſcri, nous eſcrivons *Aoriſt* j'eſcrivi. *Præt*: j'ay eſcrit. *Fut*: j'eſcriray.

Eſlire, *eligere* j'eſly, nous eſliſons. *Aoriſt* j'eſleu. *Præt*: j'ay eſleu. *Fut*: j'eſliray.

Eſpandre, *effundere*. j'eſpands, nous eſpandons. *Aor*. j'eſpandy. *Præt*. j'ay eſpandu: *Fut*: j'eſpandray.

Eſpardre, *ſpargere*. j'eſpars, nous eſpardons. *Aor* j'eſpardy. *Præt*: j'ay eſpars. *Fut*. j'eſpardray.

Eſpraindre, *exprimere*. j'eſprains, nous eſpraignons *Aoriſt* j'eſpraigny. *Præt*: j'ay eſpraint. *Fut*: j'eſpraindray. Eſteindre, *extinguere. ſimiliter coniugatur.*

Faire, *facere*. je fay, nous faiſons, vous faites, ils font *Aor*: je fi *vel* fei nous fiſmes. *Præt*: j'ay fait. *Fut*: je feray. *Imperat* fay, qu'il face. faiſons, faites, qu'ils facent. *Opt*: *Præ*: je face, tu faces, il face, nous facions, faciez, facent.

Fendre, *findere*. je fends. *Aor*. je fendi. *Præt* j'ay fendu. *Fut*: je fendray: *Sic* Fondre, *liquefacere*.

Frire, *elixare*. je fri, nous frions. *Aoriſt*: je fri. *Præt*: j'ay frit: *Fut*: je friray.

Ioindre, *iungere*. je ioing, nous ioignons. *Aoriſt* je ioigny. *Præt*: j'ay ioynt. *Fut*: je joindray.

Lire, *legere*. je li, nous liſons. *Aoriſt* je leu.

Mettre, *ponere* je mets, nous mettons. *Aor*: je mis. *Præt* j'ay mis. *Fut*. je mettray

Mordre. *mordere* je mords. *Aoriſt* je mords. *Præ*: j'ay mordu *&c*.

Morfondre, *frigeſcere* je me morfonds *Aor* je me morfondi *&c*.

Mouldre, *molere* je mou, *vel* meu, nous moulons. *Aor*: je moulu. *Præt*: j'ay moulu. *Fut*. je mouldray.

Naiſtre, *naſci*. je nay, nous naiſſons. *Aoriſt*, je naſqui. *Præt*: je ſuis nè. *Fut*: je naiſtray.

Nuire, *nocere*. je nui, nous nuions *&* nuiſons. *Aor*: je nui. *Præt*: j'ay nuix, *Fut*: je nuiray.

Occire, *occidere*. j'occis, nous occions. *Aor*: j'occi. *Præt* j'ay occis. *Fut*: j'occiray.

Oindre, *vngere* j'oings, nous oignons, *Aor*: j'oigny: *Fut*: j'oindray.

Paiſtre, *paſcere*. je pais, nous paiſſons. *Arr*: je peu: *Præt*: j'ay peu. *Fut*: je paiſtray.

Pendre, *pendere*. je pens, nous pendons: je pendy, j'ay pendu. je pendray:

Perdre, *perdere*: je perds, je perdi *&c*.

Plaire, *placere*. ie plais nous plaiſons. *Aor*. je pleu.

Pleindre, *conqueri*. je me pleins, nous nous pleignons, je pleigny. *Præt*. je me ſuis pleint. *Fut*: je me pleindray.

Peindre, *pingere* je peins, *&c*. *vt* pleindre.

Poindre, *pungere*. je poings, nous poignons. *Aoriſt* je poigni *&c*.

Pondre, *ovum ponere*. je pon, nous pondons, *vel* ponnons. *Aoriſt* je ponnu *vel* pondu. *Præt* j'ay ponnu. *Fut*: je pondray.

Pren-

Prendre, accipere. je prens, nous prennons, *Aoriſt* je prins *vel* pris, Ilz prindrent. *Præt.* j'ay pris. *Fut.* je prendray.

Raire, *radere.* je ray. nous raſons, ils raſent. *at verbum* raſer *eſt in frequentiori uſu.*

Reſpondre, *reſpondere.* je reſponds, je reſpondi. j'ay reſpondu, &c.

Rire, *ridere.* je ris, nous rions, je ri. j'ay ri, je riray.

Rompre, *rumpere,* je romps, il rompt, nous rompons, &c.

Semondre, *invitare.* je ſemonds; je ſemondy. j'ay ſemondu, &c.

Souldre, *ſolvere.* je ſous, nous ſoudons, *vel* ſoluons Ilz ſoudent, *vel* ſoluënt. *quam formam compoſita potius ſequuntur* abſouldre, &c.

Suffire, *ſufficere, impersonale eſt.* Il ſuffit, il ſuffiſoit, il ſuffiſt, il ha ſuffi, il ſuffira.

Suivre, *ſequi.* je ſui, nous ſuivons. je ſuivy, j'ay ſuivi, je ſuivray.

Taire, *tacere.* je tay *vel* je me teus, nous taiſons. *Aoriſt* je me teu. *Præt.* je me ſuis teu. *Fut.* je me tairay.

Tendre, *tendere.* je tends, nous tendons. je tendi, j'ay tendu.

Teindre, *tingere.* je teings, nous teignons. *Aoriſt* je teigny. *Præt.* j'ay teint. *Fut.* je teindray.

Tiſtre & tillir; *texere,* je ti, nous tiſſons. *Aor* je tiſſy. *Præt.* j'ay tiſſu. *Fut.* je tiſtray.

Tondre, *tondere.* je tonds, je tondy. j'ay tondu, &c.

Tordre, *torquere.* je tors, nous tordons. ie tordi *Præt.* j'ay tordu *vel* tords. *Fut.* je tordray.

Traire, *trahere. vt & compoſita vt* pourtraire. je trai, *Aoriſt* je trai. *dividendo diphongum. Præt.* j'ay trait.

Vaincre, *vincere.* je vaincs, vel vainqs, nous vainquons, *Aor* je vainqui. *Præt.* j'ay vaincu.

Vivre, *vivere.* je vis, nous vivons *Aoriſt* je veſqui. *Præt.* j'ay veſcu. *Fut* je vivray.

De verbo Paſſivo.

Verbũ Paſſivum coniugatur per verbũ Subſtantivũ, & participium perfectum verbi cuius fit mentio. Itaq; qui nõrit verbum ſubſtantivum coniugare, quodlibet Paſſivum coniugare noverit; ait Pilotus Exempli gratiã. fol. 57.

Præſens { *Je ſuis / tu es / Il eſt* } *aimé* plurul: { *Nous ſommes / Vous eſtes / Ils ſont* } *aimez*

Imperf. { *Je eſtoie / tu eſtoies / Il eſtoit* } *aimé.* plura: { *Nous eſtions / Vous eſtiez / Ils eſtoient* } *aimez* & ſic deinceps.

De Impersonalibus.

Impersonale Activum coniugatur addendo particulã *il*, tertijs perſonis ſingularibus, in vnoquoq; tempore; vt *il convient, il convenoit*, &c. Exemplo ſit. *il faut* oportet. *il falloit, il fallut, il ha fallu, il avoit fallu, il faudra. Dieu vueille qu'il falloſt. qu'il ait fallu, qu'il euſt fallu, quand il faudroit*, &c. *Falloir* oportere.

Eodem modo coniugantur hæc quæ sequuntur, pro analogiâ suarum Coniugationum.

Neger, *ningere.*
Gresler, *grandinare.*
Geler, *glaciari.*
Reler, *liquescere.*
Esclairer, *fulminare.*
Foudroyer, *fulgurare.*
Tonner, *tonare.*
Venter, *flare.*
Tempester, *tumultuari, tempestatem ciere.*
Avesprir, *vesperascere.*
Plouvoir, *pluere.*
Challoir, *curare.*

In Dictionar. Gallico-latino. f. 80:

Impersonale Passivum Coniugatur præponendo tertijs personis singularibus particulam *lon*, vel *on*, quod corruptè dicitur pro *homme* ait Stephanus, i, *homme*, vnde etiam Anglice redditur *men* vt cum dicimus *men say*, ait Morletus. Exemplo sit *On aime*, amatur. *On aime, on aimois, on aimaſt, on ha aimé, on avoit aimé, on aimera.* Imperat, *qu'on aime.* Opt. *Qu'on aimaſt* &c.

De Dictione, ſub qua partes indeclinabiles comprehenduntur. cap. 8.

IMitabimur hîc Hebræos qui ſub Dictione ſive *Millah* partes indeclinabiles complectuntur. Hanc itaq; partem breviter tradam, cum potuiſſet omitti, vt ait Pilotus, eaſq; particulas, adhibito dictionario, quivis vſu & aſſiduâ lectione facilè comparabit, inquit Morletus. Ordine quæ difficiliora ſunt & rariùs occurrunt, paucis exponam.

Fol. 90:

Adverbia.

Temporis. Steph: 72: & Ramus 73:

Auprime vel *orprimes* quaſi quis dicat, nunc horâ primâ, nunc iterum.

Cipricimi, mox, ſtatim, compoſitum ex quatuor, *cypris cy mi*: ac ſi dicas, in hoc loco captus, & in eodem ſuſpenſus.

Doreſenavant: in poſterum.

Entre temps, vel *cè pendant*, interea.

Guere, vel *gaire*. multum, nunquam autem ponitur ſine negatione, vt *Jl n'y ha guere*, pro *Jl n'y ha monde de temps*. haud ita pridem.

Huy, hodie, vnde *anjourdhuy*, *meſhuy*. hodie olim.

Onques, vnquam, ſemper ponitur cum negatione, vt *je ne vi enques*, nunquam vidi.

Pieça, longum eſt tempus; compoſ. ex duobus vocabulis, *piece ha*. Sic Itali dicunt *pezza*, vt *ſtetti vn pezza à la dura* præfractè aliquandiu obſtitit.

Locis.

Ens intus, vnde *leans* pro *cy ens* hîc intus, *leans* pro *li ens*, ibi intus.

Fol. 73:

Fors pro *hors*, vt *fors une cela* ideſt *hors mis cela*. Ramus dicit eſſe præpoſitionem inſeparabilem, vt in *forligner* degenerare quaſi à lineâ ſuę familiæ.

Jilec illic, *vis à vis* è regione.

Affirmandi

Certes mes, vrayement: quidem, certe, & in interrogatione valet Græcorum

puõ? vtrum: vt *à ſcavoir mon s'il vouldroit* vtrũ velit vel minus. *voire* vere, ſcilicet?

Negandi *Nani* vel *nanin* non. Steph: & Ramus.

Appellãdi *Hola* vel *hau* ad quę reſpondemus, *plaiſt il*, ecquid placet?

Optandi *Plenſt à dieu*, vel *à la mienne volonte*, ô vtinam

Hortandi *Or avant, ſus, or ſus, dala*, eia. (*foi*. bis.

Numerandi *Fois*, quod additur ad numerũ numeralẽ. vt *une fois* ſemel *deux*

Quantitatis *Beaucoup* & *prou* à probè id eſt multum, quo ſenſu dicimus, *bien* & *fort*, quomodo Latini dicunt ualdè à validus. *bon prou leur face*, Illi ſuâ perſuaſione fruantur: Budæus.

Coniunctiones.

Copulativæ *et* et, *ainſi que* ſicut, *c'eſt à ſcavoir*, videlicet; *davantage* porrò.

Conditionales *ſi* ſi, *ſi non que*, niſi, *pendant*, *tandis que* dum.

Diſcretivæ Ramo ſunt *combien q*, *ja ſoit que*, tametſi, *ains et aincois*, quin potius, *toutesfois*, *neantmoins* tamẽ, nihilominus. Has Stephanus facit adverſativas.

Diſiunctivæ, vt *ou* vel, ſine accentu; nam *où* cum accentu adverbium eſt loci, vt *où eſt il* vbi eſt? Serreius fol. 8.

Rationales, vel Illativæ ſunt, *dont*, *donq*, *donques*, *partant*, i. Quare, quocirca.

Cauſales *car* nam, à Græco ὅτι, *parceque*. propterea quod &c.

Præpoſitiones.

Apres poſt, *arriere* pone, *avec* cum, *Chez* apud, *deca* cis, *dela* vltra. *deſus* ſuper, *deſſoubs* ſubter, *vers* verſus, *envers* erga, *juſques* vſq;. *Selon* ſecundum. &c.

Interiectiones.

Interiectiones ſunt *ai*, *ha*, *las*, *helas*, &c. *St* ſignum ſilentij, ſicut apud Terentium, quod Itali appellant *zito*. Rr, ait Ramus, *eſt pour engigner les chiens*, ad canes irritandos *Trr. pour chaſſer les oyſeaux*, ad aves abigendas.

Reliquas dictiones conſultò præterij. ne lectori tædium ex re non magni momenti crearem, & ingererem. Vſus hæc omnia ſuppeditabit.

De Syntaxi cap. 9.

Syntaxis à Stephano, Piloto & Morleto prorſus neglecta eſt. Bellouus autẽ Serreius & Petrus Ramus, viri diligentiſſimi, regulas aliquot non contemnendas de eâ tradiderunt, è quibus, eas, quæ maximè videbuntur neceſſariæ, non gravabor hîc inſerere.

De Syntaxi Articulorum.

Articulus finitus vel Demonſtrativus ponitur cum Pronominibus Poſſeſſivis, vt *le mien* meus. Item cum nominibus proprij, factis ex Appellativis, vt *la Fontaine eſt vn homme de bien*, Fontanus eſt vir probus. Serreius: fol. 81.

De Nominum Syntaxi.

Primò, Pilotus hanc vnam tradidit regulam de ordine substantivi & adiectivi, nempe quod Adiectiva magnâ ex parte Substantivis tanquam præstantioribus priorem locum in orationis structurâ concedunt, quæ ferè sunt nomina Adiectiva colorem significantia, ait Serreius, vt *pain blanc*, panis primarius. *pain bis*, panis ater. *vin blanc*, vinum album. *vin clairet*, vinum rubellum. Cavendum itaq; est, ait Ramus, ne cum Picardis dicamus *blanc vin*, *rouge bonnet*.

Fol 28.
Fol.49.
Fol.74.

Nonnulla tamen sunt quæ priorem locum vendicant; cuiusmodi sunt, *bon beau*, *bel*, *belle*, *mauvais*, *petit*, et quædam alia, id est Adiectiva Quantitatis & Pronomina possessiva ait Serreius, vt *un petit homme*, *mon amy*. *vn bon homme*, *une mauvaise femme*.

Fr.School.
Fol.33.

Secundò, Adiectivum genere convenit cum substantivo, vt *bel homme*, *belle femme*, *mon pere*, *ma mere*. vsus tamẽ obtinuit, inquit Beza, vt in dictionibus à vocali inchoatis, potius vsurpetur solœcismus, substitutis pronominibus masculis ante nomina fœminina, vt *mon espée*, meus ensis. *mon hostesse*, mea hospita. pro *ma espée*. Excipit Pilotus *m'amie*, Beza & Stephanus addũt *m'amour* mea amica.

Fol.82.
Fol.39: 82: 29:

Tertiò, duo Substantiva singularia, per Sylleipsin asciscunt adiectivum plurale, quod cum digniori suppositio, genere convenit, sicut & apud Latinos, vt *mon pere & ma mere sont morts* pater & mater mea sunt mortui.

Ramus 74.

Quartò, adiectivum vestitum articulo fit nomen Substantivum, vt *le chaud*, pro *la chaleur*; calor; *le froid*, pro *la froideur*. frigus. Similiter verbum cum ponitur τυχικῶς, seu materialiter, (vt loquũtur Grãmatici) hoc est, cum id quod significat agere vel pati, ponitur pro eo quod agit aut patitur, vt bibere pro eo quod bibitur; tũ accipitur substantivè, vt *le boire estaint la soif*, bibere extinguit sitim.

Ibid.
Pilot.f.18.

Quintò, Substantivum regit Substãtivum in genitivo, vt *les œuvres de Ciceron* Opera Ciceronis, hîc tamen fit Ellipsis alterius Substãtivi & præpositionis *de*, vt in his locutionibus, *à la Saint Jean*; *apres*, *la Toussaincts*; in festo divi Iohãnis. Post festum omnium Sanctorum. Vtrobiq; subintelligitur *Feste de*. *Le jour Saint Michel*, dies Machaelis. hîc *de* subauditur. vide in Syntaxi Præpositi.

Ramus Ibid.

De Syntaxi Nominum.

Adiectiva quę copiam, desiderium, eurã & contrà significant, regunt Genitivũ vt *riche d'vngus*, dives nũmis. *nonchalans de son prouffit*. ab re suâ remissior.

Syntaxis Pronominum.

Primò, Pronomina Primitiva sæpe ociosè ponũtur, vt *frotter mon bien ce gallant* fustiga mihi illum nebulonẽ. sicut apud Latinos, Ego tibi hoc effectũ dabo.

Secundò, ista Pronomina *je*, *tu*, *nous*, *vous*, quoties fit interrogatio, verbum sequuntur, et iusto intervallo interpositâ lineolâ Subvnionis, coniungi solent vnoq; tractu proferuntur, vt dictum est cap. 3. ut *ay-je?* habeone? *as-tu?* habes tu? *iray-je* ibone? &c.

Pilot.f.52.

Tertiò, *me*, *te*, *se*, *nous*, *vous*, *luy*, *leur*, verbum antecedunt, vt *tu te trompes*, ute æstimas. *Il se tourmente*, se excruciat. *je luy diray*, dicam illi? *je leur escriray*, scribam.

bam ad illos. Interdum duo pronomina verbum ante se habent, idq; aut iunctim, vt *vous vous corroncez, fort*, tu valdè excandescis. vel diviſim, verbo nimirum intercedente, vt *comme, vous portez vous?* quomodo vales? vbi *comme* vſurpatur pro *comment* ait Bellotus. Interdum tria haberi poſſunt pronomina, vt *vous vous en irez vous*; vos ne abibitis? vbi primum videtur vocativi caſus, Secundum ociosè ponitur, tertium eſt Nominativus poſt verbum.

Syntaxis verbi.

Verbum regit verbum in infinitivo ſicut, apud Latinos, vt *je veulx aimer*, volo amare. Interdum tamen per elleipſin principale verbum ſubintelligitur, vt *les maſtins de courir, & nous d'aller apres* ſubaudi, *Ilz commencerent & nous commenceaſmes*. Canes coeperunt currere & nos inſequi cœpimus. Ramus Fol. 76.

Syntaxis Participij. Fol. 76.

Elegans eſt loquendi formula inquit Ramus, quæ fit per verbum *Aller*, & participium, vt *Il s'en alloyt diſant*, id eſt *Il diſoit* dicebat. *Il s'en va mourant*, id eſt *il ſe meurt*, moritur. Sic Bartaſſius Sep: I: *Ses membres vont ſentant la rigueur de la mort*. Sic Itali dicunt, *vanno treſcando*, id eſt, tripudiant, pro *tréſcano* vel *danzano*. Petrarch in canz: contra Curiam Romanam, *Fiamma dal ciel ſulle tue treccie piova*. fol. 86.

Secunda quæ fit per verbum, *Avoir*, nam ſi Subſtantivum præcedat verbum *ha*, participium quod ſequitur, paſſivè ſumitur, & concordat cum remotiori ſubſtantivo, non autem cum verbi nominativo. vt *les graces que dieu nous ha données*, non autè *ha donné*, gratiæ quas Deus dedit nobis. Sic *Theatre du monde; des corps que la terre ha pourriz*; & rurſus, *vous ceulx que la mer ha englouti*. Itali ſimili locutione vtuntur vt *chi ha ſmarrita la ſtrada torni indietro*, qui deviavit redeat, non autem *ha ſmarrito*, Scipio Lentulo Itali Gram. Fol. 174. & 7. Fol. 67.

Participia quibus *je ſuis* additur, variare poſſunt et numerum & genus; vt *je ſuis venu; elle eſt venue. Nous ſommes venuz*: Quibus vero verbum *j'ay* additur, illa in terminatione nihil variant, vt *j'ay diſné, & nous avons diſné* ait Serreius. Fol. 20.

Syntaxis Adverbiorum.

Ne negativū, ponitur ante verbū, & ferè ad maiorē negationis vim additur Particu'æ *point* vel *pas* poſt verbū; vt *je n'iray point* vel *pas*: quaſi dicas, ne punctū quidem aut paſſum vnum progrediar, vt illuc eam. Sic *Il n'y eſt point*, vel *il n'y eſt pas*, quaſi dicas, illius ne punctum quidem aut veſtigiū vllum ibi eſt. ait Steph. In Dictionū Gallicolat:

Ne ſine *point* vel *pas*, æquivalet affirmativæ, ait Bellotus vt *le povre contens eſt plus riche que ne ſont les avares*, ditior eſt pauper ſuâ ſorte contentus quàm ſunt avari.

Eſt etiam quædam redundantia negativarum particularum, ait Ramus, pro vnâ, vt *je ne s'ay point offenſé, ny ne le veux faire*, non te offendi neq; lædere volo. Similis ociosa redūdātia eſt quorūdā aliorū adverbiorū; *ainſy*, vt in hac locutione, *don venez vous ainſy?* vnde venis ſic? *venez vn peu icy*, vbi *vn peu* abūdat. Ibid.

Dont, & *y*, relationem quandam habent, vt *j'ay veu le livre dont vous parlez*, vidi librū de quo loqueris, *vous allez à Paris, je m'en y vay apres vous*, tu Lutetiam proficiſceris, ego te illuc ſtatim ſequar. vide ſupra cap. 6. Serreius 53.

Syntaxis Prepositionum.

Ramus f. 77

A, & *de*, iunctæ substantivo, quod ab alio regitur, loco sunt adiectivorum: vt *homme à cheval*, vel *de cheval*, eques. *homme à pied*, vel *de pied*, pedes. *quelque chose de bon*, pro *bonne chose* aliquid boni, *homme de bien*, pro *bon homme* vir probus.

Aliquando præpositiones per elleipsin subintelliguntur, *vt si dieu plaist* pro *si plaist a dieu*, si deo placeat. Sic *la ruë S. Denys*, *la porte S. Martin*, *l'eglise nostre Dame*, *Force escus*, *force terres & revenus* pro *la ruë de S. Denys* vicus Dionisij, *force d'escus*, magna vis vel copia aureorum.

Steph. f. 71.

Substantivum cum præpositione *De*, ponitur loco adverbij, vt *il court de viteſſe*, id est *il court vistement*, currit velociter.

Ramus f. 77 & Steph. fol 71. Serreius 51.

A additum Denominativo, vsurpatur pro adverbio qualitatis, subaudità per elleipsin dictione *mode* vel *façon*, vt *vivre a la Françoise*, *a l'Italienne*, more Gallico vel Italico vivere. *habillé a l'Allemande* habitu Germanico vestitus & amictus. Sic *Combattre en Hercules*, id est, *comme Hercules* pugnare sicut Hercules; *traité en Prince*, exceptus instar Principis.

Ramus & Serreius.

De, sine articulo denotat

1 Materiam, vt *couronne d'or* corona aurea vel ex auro.
2 Quantitatem, vt *vn verre de vin*, calix vitreus vino plenus.
3 Instrumentum, vt *battre de verges*, virgis cædere. *jouër d'instruments*, instrumenta pulsare. Sic cum articulo etiam dicunt, *jouër de la harpe*, *de l'espinette* &c.
4 Ante Infinitivum, ponitur pro *à*, & Anglicè redditur, *to*, vt *je vous prie de faire cela* I beseech you to doe this thing.

De, *du*, *des*, denotant

1 Vel speciem, vt *il y ha du vin*, vinum ibi est, *il y ha des poissons en la mer*, sunt in mari pisces.
2 Vel partem rei, vt *donnez moy du pain*, da mihi aliquid panis, *apportez de l'eau & du feu*, affer aliquid aquæ & ignis; *appreſtez des poissons*, appara aliquot pisces.

Ramus.

En postponitur istis vocibus *me*, *te*, *se*, *nous*, *vous*, potissimum cum verbis neutris, quæ à Grammaticis verba gestus appellantur; qualia sunt *aller*, *courir*, *seoir*, *pourmener*, *coucher*, *lever*, & similia, eo, curro, sedeo, ambulo, cubo, surgo: vt *je m'en vay*, abeo; *nous nous en allons*, nos abimus, *allons nous en*, eamus: *Il s'en va*, abit, &c.

Sur habet aliquid peculiare, vt *estre sur l'armée* id est, *estre de l'armée*, de exercitu esse, *estre sur la maison*, i. *de la maison* de familiâ. *estre sur les finances*, i. *des finãces*, rei quæstoriæ curam gerere *tirans sur l'aigre*, subacidum. *Sur le vespre* primâ vesperâ.

Apres iunctum verbo substantivo, ponitur pro verbo Activo, vt *Il est apres pour sçavoir des nouvelles*. i. *Il pursuit*, *Il diligente*; avidè captat res novas.

Pour cum infinitivo, facultatem innuit rei speratæ & paulò post futuræ. vt *Il est pour estre grand personage* in eo est vt in virum amplissimum evadat. *Il est pour enrichir sa maison*, nos Anglicè dicimus *he is in the way to inrich his house*. *Il est pour arriver aujourdhuy*. Hodie appulsurus est.

Hæc Adverbia regunt Genitivum

Arriere, vt *arriere de nous* procul à nobis.
Aupres, vt *aupres du feu* iuxta ignem.
A l'entour, vt *à l'entour de soy* circumcirca se.

Bellotus

De Coniunctione.

Bellotus dicit *Comme* poni pro *Comment*. vt *Comme vous contenterai-ie*, quomodo tibi satisfaciam?

Que multiplicem vsum, habet vt apparet in istis locutionibus; *qu'en est il?* quidtum? *Qu'est ce à dire cela?* quid istuc verbi est? *qu'est ce qu'vn Babion?* quid rei est Cynocephalus? *Si i'estois que de luy ie le feroy.* si eius loco essem facerē id vtiq;. Serreius fol. vlt.

Atque *ita tandem pensum hoc nostrū absolvimus; in quo videor mihi summatim cōprehendisse proprias illas et maximè necessarias præceptiones, quas peritissimi Grammatici tanquam Symbola sua in hunc vsum contulerunt. Quod si quì hâc iter sint facturi, prostabit hæc mea in Hecates triviis, Mercurialis statua, digitumq; in Regiam viā intendet; Sūmè enim mihi probatur Ennianum illud apud Ciceronem,*

Homo qui erranti comiter monstrat viam, Offic. lib. 1.
Quasi lumen de suo lumine accendat, facit.

Tu autem benevole Lector; Vale, &

---Siquid novisti rectius istis, Horat. li. 1. Epist. 6.
Candidus imperti; si non, his vtere mecum.

FINIS.

28 MR 59